

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	8 frt — kr.
Negyedévre	2 „ — „
Helyben házhoz hordva:	
Egész évre	10 frt — kr.
Negyedévre	2 frt 50 kr.
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	12 frt — kr.
Negyedévre	3 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, november 26.

Luccheni-ék hazája.

(b. i.) Mikor az emberek gondolkodásán egy kór rágódik, mely megbontja annak normális menetét s az emberi társas együttlét ellen esküszik, akkor mindig ott kell egy hatóknak lenni, mely az emésztő nyavalya szívtől-szívig, elmétől-elméig való vándorlását elősegíti. A meleg ágyát keressük akkor a bajnak, mert helyesen hisszük, hogy a hatóknak is itt kell lenni. Kinek ne jutna eszébe a kiszáradó fánál a törzset megkopogtatni, a gyökérzetet kevéssé fölújítani.

Az államok Olaszország fővárosában, Rómában konferenciáznak. A tárgy: az anarchismus lényege és okainak kikutatása és — mindezekre ellenszert keresni. Felkeresték az államok a baj fészket, ahonnan az utazó fejedelmeket bolygóként követő gyanus csoportok kiindulnak — és kopogtatnak.

A kopogtatásra egyszerre kirebbenek a száradó fa kérge alól a férges miriárdjai. A munkahiány, mely külföldre veti az elégedetlen csöcselket, a köznyomor, mely véres lázadásra szítja az embereket, melynek nyomán felbomlik minden társadalmi rend. Emberek ember társaikra mennek s a törvényes rend szuronyai elé vetik magukat mintsem, hogy tovább szenvedjék a nyomort, melyet rájuk mért a szuronyok urainak könnyelműsége. Ko-

postassunk tovább: most rebben ki, ami szülőoka a társadalom ellenes eszméknek, elveknél s ez az általános elégedetlenség. Elégedetlenség a meglévő társadalmi rend iránt, elégedetlenség a törvények iránt. Lehet, hogy az elégedetlenek nem sejtik a baj forrását s tört fognak kezükbe. Otthon fenyegetőznek s külföldre jutva — ölnek.

Vájjuk fel egy kevéssé a fa gyökerét. Az általános nyomor, munkahiány s az ezek miatt nemrég levert néplázadás minden belsőbb vizsgálat nélkül is eléggé jelzi Olaszország államférfiainak eszélyességét, gazdasági és pénzügyi politikájának természetét.

Az olasz kamarában a kincstári miniszter nem rég tartotta meg exposéját a pénzügyi helyzetről. Az általa vázolt olasz pénzügy teljes világot vet az abban követett politikára, mely hova-tovább mind eszeveszettebb irányt követ. Az 1897/98. pénzügyi év körülbelül 1 milliárdnyi deficittel végződött, az 1898/99. pénzügyi évre 14 $\frac{1}{2}$, 1899/1900-iki pénzügyi évre 31 $\frac{1}{2}$ milliárdnyi, összesen 46 milliárdnyi deficit várható.

Azon pénzügyi intézkedések, melyek által ezt a 46 milliót fedezni fogják, csak azt bizonyítják, hogy az olasz kormány eddig követett magatartását a katolikus egyházzal szemben nem igen fogja megváltoztatni. Ezt a nemcsak az olasz zilált, hanem más európai állam rendezett pénzügyére nézve is tekintélyes összeg

most már nem fedezhető az eddig elszedett katolikus egyházi vagyonból, mert már a jámbor alapítványokat is elkobozták, az Isten anyjának názarethi házát is megadóztatták s most már egy árva centesima sem maradt meg az elrabolt egyházi vagyonból, mely az olasz kormány pénzgazdálkodását újabb zavarból kiségethetné.

Olaszország tehát így készül az anarchia elnyomására s amikor összehívja az összes államok képviselőit, hogy az anarchismust közös akarattal, tervszerű nemzetközi intézkedésekkel megfékezzék — ő maga szemmel láthatólag anarchismust termel.

Ezek után az lenne a tárgya az összeült konferenciának, hogy az elméleti és tett anarchismus elveit megállapítsa?

Az lenne a konferencia feladata, hogy az anarchia nemzetközi szervezetét igyekezzen kideríteni? Hogy a felfedezett nemzetközi szervezet ellen nemzetközi támadást intézzen. Hiszen eszközei sincsenek hozzá. Elvnek fegyverrel ellentállani a világtörténet tanítása szerint nem lehet s az a felsőbb szervezet, mely egyedül lenne képes az emberek lelkére hatni, a katolikus egyház — nincs a konferencián képviselve. Ez az olasz kormány munkája.

Konferencia helyett adjon munkát és kenyeret alattvalóinak és — tartsa otthon anarchistáit.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A mézeskalács huszár.

Írta: Prigl Olga.

Kissék a gyermeket felültették a nagy láda tetejére. Fiu volt, álmag fekete szemű, s a báránybőr bundából nem is látszott ki belőle egyéb, — no meg a kis vörös, zömök keze, a miben egy mézeskalács huszárt szorongatott. Az anyja ott sürgött-forgott a portéka körül, ép olyan fekete szeme volt mint a kis fiúnak, olyan álmos, de mintha mindig szomorut, valami nagyon szomorut álmodnék. Körül-körül zibongott a népség, a komédiások verkliztek, fázósan borzolta tollát a szegény papagály, a majom meg szinte vaczogott mellette. Keserű sorsuk miatt egymásra voltak mérgesek, mintha a maga bajának a másik lett volna az oka. A majom aztán mégis elsőbbséget volt, mert a produkciókor ráadták a kis bélelt vörös dalmányát. A kis dalmány megleget adott testének, s a jótevő érzés alatt aztán vigan szalutálgatott a bábész publikumra, a papagály hajtogatta bóbítást fejt és húzta, húzta örököké a csizót, hogy bele nem szédült. A papagályos gyermek arca azonban abban az arányban szélesedett

és vált mosolygóbbrá, minél inkább hajtogatta magát a tarka madár. Hullott, hullott a pénz, a csörgő nickel huszasok és a jó Istenke oda-fönt megbólintotta a sugaras fejét: ugy, ugy, váljék be a jövendőlés könyvet szarít, kenyeret ad a csörgő nickel huszas . . .

Kissék előtt is elvonult a papagályos menet, a majom és sok sok látnivaló. Marczika elszórakozott rajtuk, de többet nézegette a huszárt. Le nem tette volna egy világért.

Mindjárt a papagályos gyermek után a toladó asszonyok és emberek között egy furcsa kis leány következett. Marczika majd azt hitte, hogy az is komédia, csak mikor az arcát feljéjük fordította ismerte meg, hogy a Péteri tisztartóék Miczije. De olyan furcsán állott neki a piros bóbít és a nagy másli a nyakán. A vékony, sápadt arcocskája egészen elveszett benne, csak a csunya szeplők viritottak az orra körül. Szeme a Marczika huszártján akadt meg és önkénytelen felkiáltott:

— Jaj de szép!

A cseléd, a ki kézfogva vezette, megrántotta a karját:

— Jól viselje magát, mert megmondom az apjának . . .

És Miczike ijedten csukta be keskeny szájszéleit, amelyeknek az volt a kötelességük, hogy

mindig hallgassanak. Kis szive megdobbant a fenyegetéstől, hogy szinte hallani lehetett a prémes bársony kabátján keresztül.

A cseléd ott állott meg a sátor előtt, hangosan trécselve a barátnőivel, Marczika, a ki hallott, látott mindent, óvatosan a nagy láda tulsó szegletére csuszott, s a huszárral megérintette a kis leány vállát.

Hirtelen futott minde a lelkén keresztül. Az édesapja jutott eszébe, a mikor ő neki szól gorombán, s az, hogy milyen jólesnek neki ha valaki olyankor azt mondaná: tessék, s megvigasztalná egy szép huszárral.

A kis leány szeme is felragyogott, de a nyakát szégyenlősen behúzta a kabátja nagy gallérjába.

Marczika valóságos néma jitékot rögtönözött, míg a kis leányt rá tudta venni, hogy elvegye az ajándékot. Épen jókor, mert a cseléd megindult s vitte tovább Miczikét. Alig volt annak annyi ideje, hogy a drága kincset zsebébe rejthesse.

Már esteledett. Ilyen késő őszzel hamar leszáll a sötétség, lopva jön, s aztán egyszerre ráborul mindenre. Még kocsival se lehet előle szaladni, mért földet lép egy-egy ugrásával, mint a mesebeli sebes boszorkány, hogy a kendője alá kapja az apró játékszereit, a

Elismert legjobb minőségű kész
FEHÉRNEMŰEK.

Dr. Jéger-féle
alsóing és nadrágok.

Elegáns esernyők, nyakken-
dők, harisnyák és kestyűk.

BECZKAY LAJOS

Nagyváradon, Szt.-László-tér

A „MENYASSZONY“-hoz.

Elegáns őszi téli kelmék,
kitűnő minőségű
vásznak,

ágyterítők, függönyök,
kész női derekak (blousok.)

Selyem és téli kendők minden kivételben,
feltűnő olcsó árak mellett.

A Ház elnöke és az ellenzék felirata.

Komoly s hivatását átérző férfiak szájába adni oda nem illő szavakat — rossz tréfa csak, mert a kirívó ellentétet, mely a szó és egyéniség közt támad, rögtön észrevesszük s nem hiszünk neki.

Egyik fővárosi kormánypárti lap ezt a módot akarta felhasználni arra, hogy az ellenzék felirati javaslatát nevetséges színben tüntesse fel s *Szilágyi* Dezsőnek, a képviselőházelnökének szájába adott egy soha ki nem mondott megjegyzést, melyre a hitelt érdemlő helyről érkezett czáfolat a következőleg hangzik:

Egy mai reggeli lap szerint *Szilágyi* Dezső azt mondta volna:

„Nagyon régi dolgok, a kilit a király is megeszi, ha friss, de ha ócska: a koldusnak sem adják oda.“

A legilletékesebb helyről fel vagyunk hatalmazva annak a kijelentésére, hogy a Ház elnöke a feliratra vonatkozólag ezt nem mondta, — a Ház elnöke egyáltalában nem tartja megengedhetőnek, hogy elménczkedés tárgyává tegyen indítványokat vagy előterjesztéseket, a melyek Ház egyik vagy másik oldaláról erednek. (*Bud. Tud.*)

Királyi kegyelem a jubileum alkalmából.

Király ő Felsége 50 éves uralkodói jubileuma alkalmából legnagyobb kegyelmét érezteté. A hivatalos lap tegnapi száma erre nézve hozza a kibocsátott rendelkezéseket.

A december második jubileum alkalmából akik jelenleg mint *állítási szökevények* büntetésüket töltik, — akiknek e miatt szolgálati idejük megvan hosszabbítva, büntetésük hátralevő részét, illetve a meghosszabbítást elengedni méltóztatott ő Felsége;

akik mint állítási szökevények *vizsgálat alatt* állanak, büntetőbiróilag üldöztetnek, — vagy büntetésüket és szolgálati idejük meghosszabbítását várhatják, elengedi a büntetést és büntetését, valamint a szolgálati idő meg-

hosszabbítását. Azokra, kik üldözést vagy *szolgálati idő meghosszabbítását* várhatják, csak az esetben vonatkozik a megkegyelmezés, ha egy éven belül állítási esetleg szolgálati kötelezettségüknek megfelelnek.

A közös hadsereg és honvédséghez tartozó egyénekre nézve:

akik a fegyvergyakorlatra behívó parancsnak nem engedelmességek s így szökés miatt büntetésüket töltik, büntetésük hátralevő része elengedtetik;

akik a fegyvergyakorlatra hívó parancsnak nem engedelmességek s ezért vizsgálat alatt állanak, elengedtetik a további vizsgálat;

akik ugyanazért bíróilag üldöztetnek, vagy fegyelmi fenytést várhatnak, ha egy év alatt büntetésük elengedését kérik;

akik már ugyanazért szökevénynek nyilvánítottak, de még elítelve nincsenek, akkor kapnak kegyelmet, ha ezt 1 éven belül kérik s rendfokozatokról lemondanak.

Az egyetemi ifjuság a rákospalotai népgyűlésen. Minthogy a főkapitány nem engedte meg az ifjuság tiltakozó népgyűlésének a megtartását, a melyben *Holló* Lajos és *Kubik* Béla orsz. képviselők is részt akartak venni, elhatározták, hogy csatlakoznak a holnap vasárnap Rákospalotán tartandó népgyűléshez. Ezt a gyűlést délután 3 órakor tartják, a *Beniczky*-utcában levő függetlenségi kör helyisége előtt.

ORSZÁGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, november 26.

Láng Lajos elnökölt. A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után napirend előtt felszóla *Saághy* Gyula és konstatálni kívánja, hogy a rendőrség a legutóbbi napokban megakadályozta, hogy a közönség a képviselőkkel itt a Házban beszélhessen.

Következik a napirend.

Indemniti-vita.

A kormány padjain csak *Lukács* László pénzügyminiszter és *Josipovich* Imre horvát

miniszter ült. A képviselők legnagyobb része a folyosón tartózkodott, míg *Kolozsváry* Kiss István történelmi aparatussal fejtegette, hogy Magyarország a nemzeti királyok és függetlensége idején gazdag, boldog és megelégedett volt. Valóságos obstrukciós beszédben mondotta el *Kiss* István Magyarország történetét a keresztes háborúk idejéről fogva napjainkig. Kiterjeszkedett idegen államoknak a vám és kereskedelmi viszonyok rendezésére vonatkozó intézkedésére. Közben közben felolvasott a szónok olyan okmányokat, a melyeket már tavaly is felolvasott a Házban, de a melyeket — úgy mond — időszerűnek tart újból felolvasni. Aztán az ország eladósodásáról beszél és panaszosan említi, hogy nálunk még a kaszinókat is hitelre építik. Befejezésül arról beszélt *Kolozsváry* Kiss István, hogy a tergovácok veszedelmesen terjesztik az állatok között a ragadós betegségeket, hogy a hitelviszonyok Magyarországon folyvást rosszabbodnak, hogy az árlejtés az oka minden bajnak, mert a magyar kormány az önálló intézkedésnél kezdi az árlejtést. Ezzel be is végezte és határozati javaslatot adott be, a melyben indítványozza, hogy mondja ki a Ház, hogy az indemniti mindaddig nem fogadja el, míg a kormány az önálló vámterületnek érvényt nem szerez.

Az indemniti javaslatot nem fogadja el.

Pulszky pralectioja.

A következő szónok *Pulszky* Agost.

Pulszky így kezdi: Az indemniti nem lehet megtagadói.

— Dehogy nem — egyszerűen megbukik a kormány! kiáltja *Batha* Miklós.

Pulszky alkotmányjogi abszurditásnak tartja, hogy a nemzetipárt az indemniti megszavazását a kormány nyilatkozataihoz köti. Már inkább van értelme a függetlenségi határozati javaslatának, mert az formailag teljesen korrekt, mert kimondja, hogy a kormányban nem bízunk s ki is fejt okait 10 kemény pontban.

Rigó Ferenc: Hát miért nem fogadja el. (Derűtség.)

Pulszky: A tiz pont egyikéhez sem járulhatok hozzá és aggályosnak tartom, hogy indemniti megszavazását a bizalmi kérdéshez kötik. Ennek meg az oppropriaczióval van helye, bár a legtöbb parlamentben nem is a költségvetésnél, hanem más kérdéseknél juttatják kifejezésre az ellenzéki pártok bizalmatlanságukat.

Az ellenzék padjain kevesen ülnek, mert

mozgó bábokat, kik magukat embereknek nevezik.

Kissné is aggódva nézett körül és szomorú tekintetével az urát kereste. Dél óta mulat az valahol, mert hogy délelőtt szép keresete volt, s a pénz sehogyse akart megférni a zsebében. Sóbajtott az asszony és *Marczikát* leemelte a nagy ládáról.

— Hát a huszárod hova tetted? — kérdezte hirtelen.

— Megettem, — mondta csendesen *Marczika*. Először füllentett életében.

Az apró lábaival topogott körül-körül, nagyon elszibbadtak azok a láda tetején. Aztán olyan álmos volt, hogy majd el dült ott álló helyében. Valahogy tán már akkor is aludt, mert csak arra ébredt fel, hogy a kocsis rázza, a fák futnak mellettük mint hosszú fekete kísértetek és hogy az apja veszekedik az édes anyjával, mert ezt sokszor teszi és az anyja olyankor mintha megnémulna, nem mond rá egy szót se.

Már akkor megint aludt, hogy a *Péteriék* szép kastélyszerű háza előtt elhaladtak. A nyeselt kuglákáczok hiába zörgötték száraz leveleiket, és bizonyára elfeledkezett már *Miczikéről* is, aki a páruja alá tette a huszárt, s a mindig hallgatásra parancsolt keskeny szájszélei mosolyogtak álmában.

A mézeskalács huszár ugyanis eljött érte nagy, igazi paripán. Nem is huszár volt már az akkor, hanem tündér; a lovának is szárnya nőtt, mert repültek hegyen völgyön és beszélni tudott a huszár és a ló is. Tündérországba pedig mindenki nevetett rá, a papa is, a ki olyan szigorú, az új mama is, a kinek máskor mindig fáj a feje és a régi szegény jó mamát is megtalálta, a ki az ölébe kapta és megcsókolta kétszer, háromszor.

Ott, a hol megcsókolta, piros rózsa nőtt az arcán, a szeplők pedig, — azok a csunya szeplők elszálltak valamennyien az orráról. Szunyog lett belőlük és összezicskédtek a gombba *Zsuzsít*.

Hogy keserves volt-e a *Miczike* felébredése, nem tudom. Az ő kis elesigázott lelke bele tudott szokni mindenbe a világon. Annnyit azonban megjósolt a mézeskalács huszár, hogy elvitték hazulról messze idegenbe, egy nagy barua köházba, a hol még talált sok sok ilyen kis leányt mint ő, még a ki szeplősebb volt nála. És a hogy megkérdezte azokat egyenkint az édes mamájok, az édes papájok felől, — majd mindegyik azt felelte: igen az ő mamájoknak is fáj a feje és hogy a papájoknak szinte mindig nagyon sok dolga van.

Összedugták simára fésült fejüket és megesküdtek, hogy nagyon fogják szeretni egymást. Nagyon, — erősítette *Miczike* és esti regráziókor, mikor a kedves testvér körülöfoglák és a szemük ragyogott az ernyős lámpavilágnál. — *Miczike* úgy képzelte, hogy az egybeszabott hosszú fekete kötőjük alatt látja mindegyikőjüknek a szívét s érzi a meleget, a mi belőlük feléje árad. Olyan jól esett neki az a meleg, mintha rajtuk kívül mindenütt csak jég lett volna.

Aztán hosszú, hosszú idő telt el. *Miczikének* úgy tetszék mint egy puha, meleg álmom s megborzongott, mikor felébredve ott találta magát a vasúti kocsiban, szemben az édesapjával, a kinek azóta fehér lett a szakála és a szemöldöke is. De a hogy végigsimította arcát, a haját, — lassan lassan érezni kezdte a meleget és a simára fésült kis fejét odahajította az apja vállára. Talán életében először és az öreg ember szeretettel nézett a csunya

leányra és simogatta, ha még olyan csunya lett volna is. A vonat pedig futott, futott ismerős tájakon, mosolygós vidéken keresztül. A gőz puffogott a megállóknál, aztán megint zakatoltak a kerekek, csikorgott a kapcsoló vasláncza. Az állomások mentén futottak a sírkerecskék, a fejjük, mintha megrémültek volna a nagy dübörgéstől s míg az öreg ember az ablakon kitekintett, — csendesen mondta:

— A szegény anyád is, — de mindig fáj a feje, igen . . .

A karsu fehér füst lekanyarodott a töltés árkába s a hogy merően, szótlanul nézte a leány, egyszerre mintha ott látta volna benne az ideges szép mamáját, az új mamát, a mint ráborul a fehér selyem szemfűdő és a lecsukott szemhéjai alól üveges tekintetével reá néz:

— Óh ha engem is megtanítottak volna szeretni . . .

És aztán eszébe jut minden. Nem méltatlankodik érte, hanem megáll szépen ott, a hol a sok nyüzsgő, mozgó gombba emberek közt egyszerre valaki azt mondja neki: tessék! — no s megajándékozza egy mézeskalács huszárral. Elmosolyodik, hogy a huszár még most is meg van. Selyempapirosba csavarva, úgy a hogy eltette akkor . . .

És az első éjszaka, hogy ott aludt régi kis gyermekkori szobájában, — a huszárról álmódott megint, a ki el jött érte aranyos ruhában.

És én nem tudom higgyek-e az álmokban mikor ide leírom, hogy a kis csunya *Miczike* csakugyan eljött egy igazi, egy eleven huszár, a ki nem volt más mint . . . — no ugy-e ki találják? — de szépen kérem, ne nekem róják fel, ha azt a megjegyzést teszik a novellámra, hogy nagyon is sablonszerű.

hiszen mint, hogy *Apponyi beszédét mai napról elhalasztotta*. A zsufolt karzatok természetesen nem sejtik a beszéd elmaradását s még nagy várakozással ülnek helyeiken.

Pulszky arról beszél, hogy a függetlenségi párt programja megvalósítását *Apponyitól* várja.

Bánffy báró a kormánypárti padok középső részén *Mezei Mór* mellé ül s vele beszélget, *Zmeskál Zoltán* ezt megpillantva nagy derűtség közt leplezi le

— *Bánffy Mezei Mór*iezzel tárgyal!

Herczeg lesz!

— Tessék helyre menni! szól *Láng* a terem közepén diskuráló kormánypártiakra.

Zmeskál újra felkiált!

— *Bánffy* menjen helyre. Ne kapacitálja *Mezei Mór*iezt!

Pulszky rámutat arra, hogy az ex lex állapot nem a kormányt, hanem az országot sújtja s a felelősség azokra hárul, a kik felidéztek. Az ellenzék felirati javaslatának alapja az indemoiti elutasítása. A felirat fontos politikai tény, mert egy ilyen manifesztáció, melyhez az egész ellenzék hozzájárul, meg a különféle ellenzéki pártok együttes akciója, melyben az összes pártokat összefűző fonalakat találjuk meg, jelentőséggel bír. Más parlamentben gyakoriabbak a feliratok, mint a magyar parlamentben.

A felirat a koronához szól s értelme csak akkor van, ha remény van arra, hogy az abban foglaltak a többség által a korona elé terjesztetnek. Ezt a forma által kell lehetővé tenni. De ebben a feliratban nemcsak a kormány elítélése, hanem a többségnek olyan feltüntetése foglaltatik, hogy az nem áll törvényes alapon s alkotmányellenes politikát folytat. Ilyen feliratot csak nem terjeszthet a többség a korona elé. A cél itt nem a korona informálása — ez a közönségnek szól. A felirat kifelé, a jövőd választásokra, a közönség megmozgatására céloz. A megyék, városok, törvényhatóságok s minden bármiképp statuált szerv véleménynyilvánításának a súlyát el igyekeznek venni a feliratban, hogy csak az e feliratot aláíró, a kisebbségben elkeseredett férfi véleménye bírjon jelentőséggel.

Hock János (közbe kiált): És ez tanít ésszöveget az egyetlen? (Derűtség).

Pulszky ezután részletesen foglalkozik a felirattal.

Rakovszky István kimegy a teremből és tréfásan szól oda *Pulszky*hoz két ujját fel emelve:

— Tanár ur, szabad kimenni? (Derűtség).

Pulszky ezután a pártkassza vadjáról szól. Nem volt a végrehajtó bizottság tagja és így nem nyilatkozhatik a pártkasszáról, de *Bánffy* tavalyi nyilatkozataiból tudni véli, hogy az ilyen létezik, de az adófizető polgároknak ez összegek hovatartozásáról nem tartoznak beszámolni, mert a pénz nem az adófizető polgárok pénze.

Hosszasan fejtegette ezután, hogy a kisebbség nem erőszakolhatja a maga akaratát a többségre, mert az parlamenti anarchizmusra vezet. Angliában, a legalkotmányosabb országban erre nem ismernek példát.

Rígó Ferencz közbe kiált: De ott nem is botozzák az ifjúságot!

Az elnök erősen csenget a közbeszólóra.

Pulszky így folytatta: Nemcsak Magyarországon panaszkodik a kisebbség, hogy elnyomják, hogy megsemmisítik, de azért sehol sem történik, a mit a kisebbség programnak bírdet. Ilyen körülmények között teljesen felesleges az ellenzék felirati javaslata, hogy a többség és a kormány választási célokra nagy összeget költött.

Pulszkyt zavarják.

A felirati javaslat — ugymond *Pulszky* — presszióról beszél, megtagadja a tisztviselői kartól azt, hogy független és miért? Csak azért, mert a miniszterelnök mint pártvezér informáltatta magát a választás eshetőségei felől, a mihez joga van.

Nagy zaj a bal és szélső balon: A pártvezérnek igen, de a miniszterelnöknek nincs joga erre! — kiáltozzák.

Nagy zaj. Az elnök figyelmezteti a szélső baloldalt, hogy mindenkit rendre fog utasítani. Az ellenzék most azzal iparkodott *Pulszkyt* a

sodrából kihozni, hogy minden egyes szava után közbe kiáltott:

— Helyes! Éljen!

Valahányszor az obstrukciót említette *Pulszky*, a szélső baloldal gunyosan éljenzett, míg végre *Láng Lajos* elnök megintette a lármázókat, hogy a helyeslést is rendre fogja utasítani azokat, a kik a szónokot zavarják.

Pulszky pedig így folytatta: — Hiába vonja a kisebbség, hogy akadjon olyan kormány és olyan többség, a mely lemondjon arról a jogáról s a mely elég gyáva ahhoz, hogy vezérétől és kormányelnökétől megvonja azt a jogot, hogy pártját vezesse. (Helyeslés jobbfelől, *Ivánka Oszkár* közbe kiált: *Oh du lieber Augustin!*)

Hosszantartó zajos derűtség.

Felkiáltások a függetlenségi párton:

— Oda át helyeselnék, tessék őket rendre utasítani, hisz nem szabad helyeselni.

Zmeskál Zoltán közbe kiált. Nekik szabad helyeselni és éljenzeni, nekünk nem?

Elnök rendre utasítja *Zmeskált!*

Thaly Kálmán közbeszól: Hát mi Jókait hányszor éljenzték erről az oldalról.

Végezetül arról beszélt *Pulszky*, hogy új választások esetén a kisebbség megint csak elnyomtatásról panaszkodnék. A szélső baloldal ezután folyvást éljenzte a szónokot és valahányszor a jobboldal is éljenzett, zajosan kiabáltak az elnöknek:

— Hát szabad helyeselni? Miért nem utasítja rendre az éljenzőket.

Olsky-Pulszky.

Rakovszky István meginterpellálja a vallás és közoktatásügyi minisztert *Pulszky* Károly és a nem rég *Carló Olsky* velencei műáros által támasztott zavar ügyében, melynek folytán a magyar állam pellengére állított a millánói kiállításon.

Wlassics miniszter röktön felel az interpellációra. Beismeri, hogy kénytelen volt *Pulszkyt* elmozdítani örűltsege miatt, ugyszintén azt is, hogy elkövetett visszaélései miatt csak orvosi bizonyítvány folytán lehetett felmenteni, de nem fegyelmi uton s így kénytelen volt fizetése egy részét, körülbelül 7000 frtot kiadni. Kijelenti, hogy *Olsky* követelése jogtalan, ugyszintén azt is, hogy *Pulszky* Ágost fedezete jelenleg is meg van s azt nem adta vissza.

A többség tudomásul vette a választ.

Politikai levél a fővárosból.

— A véderőtörvény revíziója. —

Budapest, november 26.

Ellenzéki politikai körök figyelmét a feliraton kívül a véderőbizottság tegnapi ülése foglalkoztatja.

Két rövid törvényjavaslat feküdt u. i. e bizottság előtt. Egyik az eddigi *ujonczlétszám meghosszabbításáról* szól, a másik az *ujonczjutalék megajánlására* vonatkozó törvényjavaslat. Az előbbi az ez év végén lejáró 1889: L. I. t.-cz. 14. §-a egy évi provizorium meghosszabbítását célozza, miután a létszám tíz évről tíz évre állapítatik meg s a jelen pillanat nem látszott alkalmasnak, hogy a létszám felemelését célzó hadügyminiszteri óhaj keresztülvitele megkísértessek, mely esetben ugyanis a véderőtörvény egész vonalon való revíziója elől nem lehetett volna kitérni.

Ez volt oka annak, hogy Bécsben beérték egyelőre az egy évi provizoriummal, tekintettel a parlamenti helyzet nehézségeire, holott rég tudvalevő, hogy a véderőnek hozandó áldozatok jelentékeny fokozása már az idéa tervbe volt véve.

Már az 1868-diki viták tanúságot tesznek arról, hogy az akkori törvényhozásnak is felült az ellenmondás a hadi létszám tíz évre való megállapítása és az évi *ujonczjutalék megszavazása* közt. Akkor is vitatták, hogy vagy a 800,000 főnek vagy az évi *ujonczilletékek* megállapítása illuzorius. A nemzet nagy áldo-

zatot hozott a monarchia katonai erejének, mikor hozzájárult a létszám tíz évről tíz évre való megállapításához, oly módon, hogy e tíz év alatt az *ujonczok* számmennyisége csak az esetben legyen kérdésbe tehető, ha ő Felsége annak időközben fölemelése vagy leszállítása iránt a törvényben számára fentartott kezdeményével él. De nem zárta ki a törvény és fenntartotta magának a nemzet épen ebből kifolyólag azt a jogot, hogy a szokásos parlamenti eszközök útján iniciatívával élhessen, bármikor magának a 800,000 főnyi hadi létszámnak törvényes megváltoztatására.

Mert a véderőtörvénynek csak két szakaszára, a hadi létszám és az évi hadjutalék megállapítására vonatkozólag tűz ki a törvény időhatárt, melyen belül az, ő Felsége kezdeményezése nélkül, kérdésessé ne legyen tehető, ellenben nincs oly időhatárhoz kötve maga a véderőtörvény, mely bármikor módosítható azon faktorok által, melyek megalkották.

A nemzet ezen sarkalatos joga fenntartását minden kételyt kizárólag konstataulta 1879-ben a véderőbizottság akkori előadója, *Márkus István* s *Tisza Kálmán* miniszterelnök azt teljes egészében magáévá tette felszólalásában.

Ebből kitetszik, hogy még a 10 éven belől is bármikor kezdeményezhetne volna az országgyűlés az *ujonczlétszám* és *jutalék* revízióját, habár csak a véderőtörvény módosítása útján is, de a 10 év lejártával a *fortiori* kötelezve van ezt tenni, mert mint ugyancsak az 1879 évi tárgyalásoknál az előadó hangsúlyozta: »Ezen két intézkedésre nézve (t. i. a hadi létszám és az ennek fenntartására szükséges hadjutalék) fenn akar a tartani a törvény azon szükségességét, hogy bizonyos idő múlva mindkét törvényhozásnak újra kelljen nyilatkoznia s határoznia«. Még precízebben fejezve ki ezt a gondolatot, hozzátette, hogy: »*Mig a véderőtörvény többi részei fenntartására elég, ha a két törvényhozás nem tud egy új dispoziációra nézve megegyezni, addig a két szakasz megújításához szükséges, hogy a két törvényhozás egész új megegyezésre jusson.*»

A *Fejérváry* miniszter által most beterjesztett provizorium célja világos. Nem is vizsgálva annak alkotmányos jelentőségét, hogy a javaslat Ausztriában a 14. §. segélyével szándékozik keresztülvitetni s így ugyanazon jogos aggályok még fokozottabb mértékben merülhetnek fel mint a vám- és kereskedelmi szerződés megkötésénél, nyilvánvaló, hogy az egy évi provizorium a bécsi hadügyi körök azon szándékát leplezi, hogy a jövő évben a hadi létszám és *ujonczjutalék* jelentékeny emelésével lépjen a kormány a Ház elé. Mert bizonyos az, hogy ha már az ország belenyugszik az *ujonczlétszámnak* és *jutaléknak* Ausztriában a 14. §. útján történendő megállapításába, semmivel sem sérelmesebb, ha ez 10 évre történik a statusquo alapján, mint ha egy évre.

De történt más egyéb is a véderőbizottságban, a mivel szemben órást tesz a parlamenti ellenzék a magyar alkotmány integritása nevében. Ez az a látszólag csekély jelentőségű dolog, hogy *Münnich Aurél* indítványára a két javaslat a »könnyebb tárgyalás céljából« egybe foglaltatott.

Miben áll az országgyűlés *ujoncz* megajánlása joga ma? Abban a körülményben, hogy a létszám megállapítása és az évi *ujonczjutalék* megszavazása közt természetes és törvényes *junctim van*, amelyet a Ház már számtalanszor kifejezett, abban az irányban, hogy az előbbinek törvényerőre emelkedése előtt törvényes alapon *ujonczilleték* ki nem állítható. Ki-

mondotta ezt a Ház, sőt egyenesen az akkori miniszterelnök Tisza Kálmán indítványára jegyzőkönyvbe is vette, hogy fenntartani kívánja az elvet, mely szerint az ujonczjutalékokról szóló javaslat a védrendszer megállapító, már előbb elfogadott, de a főrendiház által még nem tárgyalt javaslat közt oly junctim van, hogy az eszmének folyamánya és szentesítés alá csak akkor bocsátható, ha ez utóbbi már szentesített.

Felvételét ez az alkotmány fenntartó klauzula a főrendiházzal közölt jegyzőkönyv kivonatba is, az ugyan ezen okokból következő évben Mocsáry Lajos még az ujonczjutalék megajánlásáról szóló javaslat napirendről való levételét is indítványozta mindaddig míg a létszám megállapításáról szóló törvény szentesítve nincs. Igaz, hogy a napirendről való levételbe Szende miniszter nem egyezett bele. De azt ő is jegyzőkönyvbe vétetni kívánta, hogy az ujonczok megajánlásáról szóló törvény csak akkor bocsátható szentesítés alá, ha a létszám megállapításáról szóló törvény már szentesítve lesz.

Kiváncsiak lehetünk méltán, vajjon ebben a kérdésben támogatni fogja a kormányt Tisza Kálmán?

Kath. legényegylet Nagyváradon.

Mozgalom indult meg városunkban, melynek eredménye Isten segítségével az lenne, hogy városunk ismét gazdagodnék egy igazi kultur intézményvel.

Egylet van alakulóban, mely csak városunkban lenne új, de más városokban már régóta ismert és áldásosnak bizonyult, mint igazi otthont pótló, otthont adó helye az iparos ifjuságnak.

A *Katholikus legényegylet* megalakulásáról van szó.

A nyár folyamán *Kassán* tartott nagygyűlésen hazánkban is országos, központosított szervezetet kapott a katolikus legényegylet, s így erőben meggyarapodott s könnyű összeköttetést nyert. Mivel pedig az iparos pálya olyan, hogy az ifju segéd sokszor kénytelen messze idegenbe menni kenyeré miatt, nincs valami praktikusabb a katolikus legényegyletnél, melynek elve, hogy a legényegyleti tag, a világ összes legényegyleteinek tagja és jótéteményeinek, pártfogásának részese.

A városunkban megindult mozgalmattaljes erőnköböl pártoljuk és támogatjuk, mert meg vagyunk győződve annak szükséges és hasznos voltáról.

Mivel városunkban sokan lehetnek az iparos ifjak között, akik még nem ismerik a legényegyleteket, az alábbi felhíváshoz jónak látjuk a legényegylet keletkezéséről, céljáról és eszközeiről a következő tájékoztatást adni:

Hogy kitől származott a legényegylet eszméje, mindjárt elmondom. 1813 december 8-án született *Kolping* Adolf, mint szegény szülők szegény gyermeke. Alig fejezte be az elemi iskolát, szülei cipész mesterségre adták, mely ipart 23 éves koráig folytatta. Ekkor került kis falujából Kerpenből s a szülei gondviselés alól Kölnbe, a rideg nagy városba.

A gyárba, melyben dolgozott, sok züllött fiatal munkás volt, kiknek beszédjéből megértette, hogy legtöbbször az otthon hiánya és a szellemi kiképzés elhanyagolása volt kezdete romlásuknak. Sokat gondolkozott e társadalmi bajon és nagy elhatározásra jutott. Elhatározta, hogy bármi munka és nehézségen keresztül is pappá lesz és életét az iparos ifjuság javára fogja szentelni.

Szinte hihetetlen az a sok nélkülözés,

melyen keresztül esett, míg gimnáziumi és egyetemi tanulmányait elvégezte s míg forró vágya teljesült, hogy 1845-ik évben pappá szenteltetett.

Éberfeldben működött 4 évig mint káplán, ezen a nagy ipartelepen, hol legnemesebb gondolatát, az iparos ifjak számára igazi otthont teremteni, részletesen kidolgozta és a következő évben, mint a kölni dóm káplánja, hét iparos ifjuval megalapította az első rendes katolikus legényegyletet.

Kolping 1865 decz. 4-én halt meg.

1850-ben alakult meg tehát az első katolikus legényegylet. Igazán olyan volt megalakulásában, mint a mustár mag, de rövid 48 év alatt hatalmas fává nőtt, mert ma 900 egyletben a 120,000 rendes tag mellett a pártoló, rendkívüli stb tagokkal fél milliónál többen tartoznak az egyesület keretébe, mely amellel igazi világ szövetségévé lett s nincs nagyobb ipar város Európában, hol legalább egy egyesület ne volna, de van már mind az öt világ-részben.

A szervezet ereje abban áll, hogy aki valami legényegyletnek tagja, az az összes legényegylet tagja is és bár hová vesse sorsa, bár mely idegen városba, ott kész otthonra talál s a nyilván tartott előjegyzések szerint könnyen kap munkát, míg pedig ehhez jut, szállást, sőt az egylet anyagi erejéhez képest teljes ellátást is.

Az új tagok mindig ünnepélyesen vétetnek fel s 3 hónapi próba idő után rendes tagokká lesznek. A tagági díj nem haladja felül a 2 forintot egy évre s könyvtár, lapok, továbbá a szórakozási eszközök: billiárd, kugli, sakk, stb. ingyen, vagy a lehető legkisebb díjért állanak a rendelkezésére.

Szakzerű előadások nemcsak a vallás köréből vett tárgyakról, hanem a társadalmi, jogi, történelmi, ipar, földrajzi, irodalom stb. szakokból pontosan tartatnak s befejezik az iparos ifjuság szellemi kiképzését.

Ez az egylet tehát semmiféle fennállónak nem konkurrens, hanem egyszerűen otthona az ifjuságnak és szellemi javainak nagy sulyu védője.

Az egyletből a politikai és felekezeti viták már az alapszabályok értelmében ki vannak zárva.

Olyan ember lelkében fogamzott meg ez egyletek eszméje, aki maga is iparos segéd volt, jól ismerte mi kell az iparos ifjuságnak, jól meg alkotta, jól be is vált.

Városunkban most indult mozgalom katolikus legényegylet felállítására s a siker, az eddig jelentkező tagok számát illetőleg, teljesen kielégítő, minek az a magyarázata, hogy többen vannak itt is az iparos ifjak között, akik már más városban legényegyleti tagok voltak.

Midőn folytatólag itt közzétesszük az ifjakhoz kibocsátott felhívást, kérjük a segéd tartó iparosokat, hogy az eszmét munkatársaik közt felemlíteni ne terheltessenek. A kiadott felhívás szövege a következő:

Felhívás az iparos ifjusághoz!

Isten áldja a tisztas ipart.

Felesleges a sok szóbeszéd, kevés szóval adom elő mit akarok, tenni szeretnék inkább többet.

Nem az ma az iparos pálya, ami régen volt, hogy könnyen vagyont lehetne gyűjteni rajta. Napról napra él a munkás s ha imádsággal, dolgozattal megszerezte a mindennapi kenyeret, még akkor is vigyáznia kell, hogy furfanggal, gonossz-sággal ki ne kapja kezéből azt a falatot, más, aki sem nem imádkozott, sem nem dolgozott érte.

Nem csak a munkát kell ma megtanulni, hanem szellemileg is, nyilvános fellépés, szak-szerű vezetés által olyan erőre kapni, hogy könnyen félre ne lökhessek a fiatal munkást az utból, mert kiméretlen ma a kenyér harcz, mindenki küzdelme, mindenki ellen s e küzdelemben bukik a gyenge s még erősebb lesz az erős.

Az egyesülésben van az erő s a helyesen vezetett egyesületekben lehet megnyerni azt a biztos fellépést, azt a szellemi erőt, mely nélkül semmiképpen sem tud boldogulni a legjobb munkás sem.

Nagyvárad valóságos ipar város lett s az ifjuságnak mégis csak egyetlen önképző köre van, pedig akárhány fenn állhatna itt, amellel üdvös verseny fejlődne ki az egyesületek között a felmutatható sikert illetőleg.

De ezen kívül is egy önképző kör magára hagyott valami, pusztán helyi érdekű. Az iparos ifjuság pedig éppen nincs biztosítva arról, hogy ahol pályáját kezdi, ott telepszik is meg. Valami erősebb dologra van tehát szüksége, szervezetre, mely az egész országban, sőt világszerte szét ágazik, hogy bár hová vesse sorsát, mindenütt otthont, segítséget és egy óriási szövetkezet védelmét élvezze.

Ilyen a *katholikus legényegylet*.

Hazánkban is egy országos központ alatt szövetkeztek a legényegyletek s így a külfölddel is viszonyosságba jutottak. Van hivatalos lapja a legényegyletnek, melyben a tagok ingyen hirdethetnek s nem egy helyen saját háza is van, melyben a tagok vándorlásuk alatt több-kevesebb időre ingyen ellátást élveznek.

A legényegyleteknek feladata megerősíteni az iparos ifjak hitét, vallásosságát, a szülei ház helyett tisztességes otthont nyújtani és elősegíteni a szak-szerű kiképzést.

E célnak megfelelőleg az egyletekben minden tisztességes szórakozás: billiárd, kugli, lapok, könyvtár stb. a lehetőség szerint olcsón állnak a tagok rendelkezésére, vallásoktatás, ének és zenei kiképzés, valamint szakemberek által telt folyamán hetenkint tartott felolvasások által a szellemi vezetés mindenütt be van hozva s az egyesület lényegéhez tartozik.

Az egylet azonkívül a tapasztalatokat értékesítve minél több nyilvános fellépésre ad módot a tagoknak.

Ide iktatom egyik külföldi legényegylet jelentését, mely mutatja, hogy mi ez az egylet, ha kellő erővel rendelkezik.

A legényegylet házaiban az utazó ifju ingyen szállást, ellátást nyer, esetleg segélyben részesül; mint az iparos ifjuság gyűlőhelyében, könnyen munkát talál; a tagok között nem idegen. Az egylet elnökében atyát lel, ki tanácsait soha meg nem vonja. A társak között tisztességes ismeretségre teszen szert. Nagy szó! A szülő nyugodtan alhatik, mert fia sorsával idegen földön az elnök törődik. Ha kedve tartja, úgy az egyesületi házba lakhatik, tisztességes kis szobát kap, tisztességes fekhelyen nyugodhatja ki munkától fáradt testét. Szellemi kiképzésben részesülhet, tisztességes szórakozást találhat. Szíve, lelke, becsülete ép marad. Hazáját nem bántják, nemzetét nem ócsárolják stb, ellenkezőleg önmagának és nemzetének, édes hazájának becsületet és tiszteletet szerezhethet az idegen földön, tisztesség s becsületessége által. Ha betegé lesz, van ki ápolja, van ki gondoskodik fölé, nem hagyják nyomorultan elveszni. S ha visszatér a szülői tűzhelyhez, — úgy az apa örömmel fogadhatja ismeretek- s tapasztalatokkal, férfias gondolkodásban gyarapodott fiát, az anyának szíve nem kesereg visszavetődött fia eltékozott erkölcsi felett!

Ez idő szerint 900-nál több kath. legényegylet áll fenn, 200 saját házzal, több mint 120,000 rendes taggal. Magyarországon még csak 50 van míg p. o. Németországban 361.

A tagok felekezeti különbség nélkül élvezhetik az egylet otthont és támogatását.

Ujvárosban a lakosság nagyrésze iparos polgárokból állván, de mivel itt vannak a legnagyobb ipartelepek is, magam szoros közelemben ismerem, hogy a kezdeményezést megragadjam.

Ki adtam tehát e felhívást illetve gyűjtő iver s felkérem mindazokat, kik már ismerik a katolikus legényegyleteket, hogy ez iver jegyezzék fel a tagokul jelentkezőket s az ügy

íránt érdeklődő ifjúságot, hisz saját ügyük, felkérjük, hogy december 4-én d. u. 4 órakor az úvárosi róm. kath. elemi fiiskola II-ik emeletének nagytermében tartandó alakuló gyűlésre megjelenni sziveskedjenek, hol az ügy érdemére bővebben fogok kiterjeszkedni.

A katolikus legényegyletek jelszavával végezem:

Isten áldja a tisztos ipart!

Dr. Vucskics Gyula,
plébános.

Debreczen ünnepe.

Debreczen kulturális ünnepet fog ülni a mai napon, melyet igyekeztek a debreczeni társadalmi körök vezetői nagy méretűvé, ország-világra szólóvá tenni, hogy kitessék az idegenek előtt, hogy Debreczen mennyire lelkesedik, mennyit áldoz kulturális czélokért. Hogy Debreczen anyagi haladása nagy léptekkel törtet előre, arról meg vagyunk győződve már csak azért is, mert dús anyagi eszközök állanak e téren rendelkezésére.

Anyagi előhaladottságból azonban nem mindig szokott következni a szellemi is, sőt néha e téren visszásságokat is látunk. Ezért néz az egész ország szeme oly nagy érdeklődéssel a debreczeni ünnepekre, hol a debreczeni százéves színészet fog ünnepeltetni.

Ez alkalomra lobogó diszt fog ölteni az egész város, közönsége pedig ünnepi ruhában fogja bizonyára körülzárni a szőmoki emelvényt.

A régi Fehérlő épületét, melyben a színészet száz év előtt először talált otthont, ugy szintén a városi színházat, valamint azon épületet, a melyben a színészeti kiállítás van, földszitik. Az ünnepeken képviselve lesznek: a Kisfaludy-, Petőfi-, Dugonics-, a nagyváradi Szigligeti- és a kecskeméti Katona József-társaságok, továbbá a kolozsvári Erdélyi Irodalmi Kör és még több vidéki irodalmi-társaság. A színházak közül a nemzeti-, Népi-, Magyar- és a Vigszínházak, továbbá néhány elsőrangú vidéki társulat, valamint a Kolozsvári Nemzeti Színház is.

A rendezőség Komlóssy Arthur városi főjegyzővel az élén mindent elkövet, hogy ez ünnepély fénye méltó legyen Debreczenhez. A vendégek fogadtatása impozáns lesz. A pályaház előtt a kollégiumi ifjúság áll sorfalat és az ország minden részéből érkező vendégsereg a város fogatain fog bevonulni.

Bűnösök-e vagy sem?

Különös ügyet tárgyalt tegnap a helybeli kir. törvényszék.

Egy embert, daczára hogy beüsmérő vallomást tett, felmentették a lopás vádja alól, mert beismerését semmi sem támogatja s nem lehetetlen, hogy egész beismerését azért tette, hogy volt gazdája vele együtt kerüljön a börtönbe.

Az érdekes végtárgyalásról a következőket közli tudósítónk:

Weisz és Sámson beregbüszörményi nagy czég a beregbüszörményi határban nagyobb erdő területet bérelt, amelyben a levágott fát ott mindjárt a helyszínen fel is dolgozzák.

A feldolgozott fa részére az erdő közepén egy nagyobb szin van építve, ebben a szinben állandóan nagy mennyiségű feldolgozott fa van.

A mult télen, mint arról akkor megemlékeztünk, egy izben erősen megdézsmáltak ezt a faraktárt, elvittek onnan több száz forint értékű kész kerék küllöt, dongát s más e fajtaú faárakat.

A lopást csak hetek mulva vették észre,

mert a nagy hidegben csak ritkán jártak ki a fatelepre.

A szomorú felfedezés után a rendőri nyomozás megindult s annak folyamán elfogták Rácz Imrét, egy falusi gazdának a cselédjét, aki ellen terhelő adatok merültek fel.

Rácz nem tagadott, beismerte, hogy ő a gazdájával Bere Lajossal és egy falusi emberrel Kerekes Sándorral együtt lopták el a fát a raktárból.

Rácz azt állította, hogy ő neki a gazdája parancsára be kellett szekerbe fogni, a szekeren hárman kimentek a raktárhoz, ott az ajtót feltörve elloptak 950 darab kerék küllöt s más faanyagokat s azt a szekérre felrakva gazdája udvarára vitték s ott elrejtették.

Ezt a műveletet a Rácz állítása szerint három izben ismételték meg. Rácz megmondta azt a helyet is, ahová a fát elrejtették.

A csendőrök oda mentek, ott azonban csak három darab kerék küllöt találtak, az pedig, mint belett bizonyítva, nem volt lopott.

A törvényszék ezen beüsmérő vallomás folytán mindhármát vád alá helyezte.

A végtárgyaláson mindenk előtt az elsőrendű vádlottat Rácz Imrét hallgatták ki.

Rácz a törvényszék előtt is megmaradt beüsmérő vallomása mellett. A dolgot éppen ugy adta elő, mint a csendőrök előtt.

Ezzel szemben a másik két vádlott tagadott.

Azt állította Bere Lajos és Kerekes Sándor, hogy ők a lopásról mit sem tudnak s azt mondták, hogy Rácz csak azért tett beüsmérő vallomást, hogy ez által őket is belekeverje a dologba s őket is becsukják.

A törvényszék előtt a beidézett tanúk se tudták bebizonyítani a vádlottak bűnösségét.

A törvényszék a perbeszéd után mind a három vádlottat felmentette az ellenük emelt vád és következményei alól.

Az ügyész felebbezett.

UJDONSÁGOK.

TAJÉKOZTATÓ.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 kr-ért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5 óráig 20 kr-ért. Más időben 50 kr.

November 27. Mese matiné.

Nov. 27. Köztisztviselők fogy. szövetkezetének alakuló ülése d. e. 10 órakor a vármegyeház kistermében.

* **Advent — Róráte.** Ma kezdődik a r. kath. egyházban az egyházi év, Advent első vasárnapjával. Az Advent tart 4 hétig, jelképezésüül azon négyezer évnek, a meddig várták az öszövetség népei a Megváltó eljövételét. A templomokban naponként hajnali miséket mutatnak be s felhangzik a komor boltivek alatt az ének: Harmatozzatok egek . . . Meghatóan ecsetelik e magasztos dallam, fohászszerű melodiák, az epedő sóhajt, égő vágyat, mely ös- atyáink kebeléből szállt fel a várvavárt Megváltó után. A hajnali miséket másként Róráte-nak nevezik, mivel az isteni tiszteletet Rórate-coeli . . . szavakkal kezdik. Ma reggel 6 órakor és egész Advent alatt vasárnaponként az Orsolya zárda templomában, hétfőtől kezdve a hét köznapjain pedig szintén reggel 6 órakor a plébánia templomokban tartják meg a Rórátekat.

* **Ünnep a zárdákban.** A csodatevő éremről nevezett ünnepet, a melyet a pápa Ö Szent-sége engedélyezett a szent Vinczéről nevezett apácák templomának, rendszerint november hó 27-én szokták megtartani. A mai vasárnap miatt az ünnepélyt, ez uttal kivételeseu holnap,

hétfőn nagy ájtatosságok között ülik meg városunk négy zárdájában. Ugy a Nogáll intézetben, mint a többi zárdákban és a koldus ápoló intézetben a szent mise és prédikáció kivül szentség imádás lesz.

* **Te Deum a székesegyházban.** Ö Felsőge 50 éves uralkodásának alkalmából december hó 2-án, pénteken, a nagyváradi I. sz. székesegyházban ünnepélyes Te Deum és szentmise lesz, a melyre a bibornok a törvényhatóságokat és a többi hatóságokat és testületeket meghívta. A hálaadó isteni tisztelet reggel 9 órakor kezdődik.

* **A joghallgatók zenedéje megalakult.** Pár nappal ezelőtt a jogakadémián mozgalom indult meg egy zenede szervezésére. A mozgalom élén Bárdos Ödön áll, akinek sikerült is a tervet keresztülvinni. A zenede iránt különben az akadémián szokatlan nagy volt az érdeklődés, annyival is inkább, mert az akadémián ez évben sok olyan polgár van, aki valamelyik hangszerezen játszik. A zenede megalakuló gyűlése tegnap volt, melyen elnökké Bárdos Ödönt választották meg. A zenede a joghallgatóknak a legelső felolvasó estélyén, ami a jövő hó közepén lesz, már szerepelni fog.

* **A borellenőrző bizottság működése.** A Nagyvárad város területére megalakított borellenőrző bizottság tegnap délelőtt ülést tartott a városházán, amelyen jelen voltak: Bordé Ferencz elnök, Némethy Károly alelnök, Czeglédy Sándor, Csobánczy Lajos, dr. Vári-Szabó Béla, Balogh Döme, Guttmann József, Stern Hermann és Eleméry Ferencz jegyző. — A nagy port vert pécsi hamis borok ügyével foglalkoztak. Egy vendéglős bejelentette, hogy Pécsről 100 hectoliter bort rendelt. Ha megérkezik, kéri a vasutnál megvizsgáltatni és ha hamis lesz a bor, nem fogja átvenni. A bizottság a kérelemnek eleget tesz. — Egy borkereskedő pinczéje igen gyanus, amiért is a rendőrséget megkeresik, hogy a borokból mintákat vegyen vizsgálat végett és a pinczét felügyelet alá vegye. — Bejelentés folytán egy pinczét zár alá vesznek. Több írásbeli feljelentés folytán szintén megkeresik a rendőrséget.

* **Uj gör. kath. parochia.** Nádas arad-megyei községben a gör. kath. hívők meglehetősen nagy számmal vannak képviselve, de mind-ezideig nem volt helyben templomuk. A minap a községben megjelent Pável Mihály gör. kath. megyés püspök képviselétében Pascutin Márk világi gör. kath. esperes, aki tárgyalásokba bocsátkozott a hivel és együttesen megállapították a templom s parochia létesítésének módozatait. Gör. kath. parochia létesülése esetén előreláthatólag igen sokan fognak a községbeli gör. kel. hivel közöl áttérni.

* **Árpád-korabeli torony Bihar megyében.** A műemlékek országos bizottsága elhatározta, hogy a belényes-szent-miklósi Árpád-kori toronyt kitataroztatja. Ez a torony — melyről egyik tudós munkatársunk hosszabb dolgozatát nemrég közöltük, — a Bihar megye középkori emlékei között a legérdekesebb. A torony renoválását a nagyváradi történelmi és régészeti egyesület segítségével a biharmegyei államépítészeti hivatal végezteti.

* **Esküvő.** Kovács Kálmán posta-távirda tiszt tegnap tartotta esküvőjét Kosztin Anna kisasszonnyal, özv. Kosztin Györgyné kedves, szép leányával.

* **Sétahangverseny.** A 37. gy. ezred kitűnő zenekara vasárnap délután tartja negyedik sétahangversenyét a Fekete Sas nagytermében. A sétahangversenynek ez alkalommal lesz egy érdekes, mulatságos epizódja. A hölgyek tudniillik jegyváltásnál egy képes lapot kapnak, melyen 30 káp van felrajzolva. A zenekar azonban ezt a 30 képet sorban lejátsza s a tisztelt közönség pedig a képes lapon nézheti azt a

mulatságos históriát, a melyet a katona zenekar kedves csengő melódiákban mesél el. A képek száma a karmesteri állványnál hatalmas számokkal lesz jelezve. Az összeállított műsor a következő:

1. Nyitány a »Pique-Dame« operetből, Suppe Fr.-tól. 2. »Ganz allerlubst«, keringő Waldtenfel E.-tól. 3. Abránd a »Bajazzó« operából, Léonkavalló R.-tól. 4. Egy álm Hegedű-solo Oslislorától. 5. Bécsi nevetőkabinét. Egyveleg Zichrer C. M.-tól. Ehez a 1—30 számú képek. 6. Baross induló, Heller J.-tól.

* **Nesze semmi** . . . A honboldogító állami anyakönyvvezetés Nagyváradi városának is súlyos terhet ró a nyakába; eltekintve minden dologi kiadástól, csak tisztán fizetésben mintegy ezer forintot költ évenként az állami anyakönyvi hivatalra. Már többször irt fel a közgazgatási bizottság, hogy a különben is nehéz viszonyok között levő Nagyváradi városát némileg mentse fel e nagy teher alól, s az állami hozzájárulást a mostani 1250 frtról 3000 frtra emelje fel. A többszöri feliratra most azzal válaszol a belügyminiszter, hogy a 3000 frtot ugyan nem adja, azonban egy napidijas részére évi 365 frtot folyóvá tesz az állam-pénztárból.

* **Temetés.** Tegnap délután nagy és előkelő közönség részvéte mellett helyezték örök nyugalomra *Nozák Rózát*. A díszes érczkoporsót elborították a szebbnél-szebb koszorúkkal. A gyászszertartást *Dencs János* tb. kanonok végezte. A díszes temetést *Germán Károly* »Kegyelet« temetkezési intézete végezte.

* **Csak a felelet!** Egy kérdés talán nem kerül semmibe? Szól ügyvédjéhez a pörösfél.
— Az nem, — feleli a furfangos fiskális, — csak a felelet.

* **Eljegyzés.** Csánády Bertalan vasuti alkalmazott, tegnap tartotta eljegyzését Németh Gáspár helybeli iparos egyetlen leányával *Németh Mariskával*.

* **A vizsgálat alól felmentetett.** Az elmúlt hetekben az összes lapokat bejárta az a hír, hogy az aradi postahivatalnál nyomára jöttek, miszerint *Brunner Rudolf* postahivatalnok a leveleket elsikkasztja s felbontogatja. Ez ügyben szigorú vizsgálat indult meg, s mint lapunknak írják, ez ügy vizsgálatát már befejezték s nevezett tisztviselőt a vizsgálat alól felmentették.

* **A Kontur-család gyásza.** Békésmegye egyik előkelő, köztisztelőben álló nagybirtokos családját, a Szarvason lakó *Kontur* családot mély gyász érte *Kontur Józsefné* szül. *Tassy Betz Amália* urnó halálával. Az elhunyt matrónában Dr. *Kontur Béla*, nagybirtokos, ismert fővárosi író, kitől a napokban közöltünk egy szép novellát, édes anyját gyászolja. Enyhítse fájdalmát a vigasztaló Isten és ismerőseinek őszinte részvéte. A mélyen sujtott család gyászjelentése a következő:

Kontur József, köz- és váltó ügyvéd, nyug. kir. járásbíró, a maga és gyermeki: *Kornélia* férj. *Horváth Pálné*, *Béla*, *Ilona* férj. Dr. *Lengyel Sándorné*; valamint unokái: *Horváth Aurél*, *Jenő*, *Béla*, *Aranka*; *Kontur Noémi*; *Lengyel Ilona*, *Sándor*, *Aranka*, *Béla*; továbbá vejei: *Horváth Pál* és Dr. *Lengyel Sándor* ügyvédek nevében is mély fájdalommal tudatja felejthetetlen nevének, az édes anyának, nagyanyának és anyósoknak: *Kontur Józsefné* szül. *Tassy Betz Amália* békésmegyei nagybirtokosnének Szarvason az Üdvnek 1898-ik évében Szt.-András (november) hó 25-ikén reggeli 3 órakor, 63-ik éves korában, boldog házasságának 44-ik esztendejében hosszas szenvedés után bekövetkezett csendes elhunytát. A boldogult porrészei szombaton folyó hó 26-án délután 3 órakor fognak a róm. kath. Anyaszentegyház szertartása szerint a szarvasi sirkertben lévő családi sírholtban örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő szent mise áldozat Szarvason folyó hó 28-ikán délelőtt 9 órakor a szarvasi róm. kath.

templomban fog a hármass-egy Istennek felajánlatni. Szarvason, 1898-ik évi Szt.-András (november) hó 25-ikén. És az örök világosság fényeskedjék néki!

* **Jegyzőválasztás B-Diószegezen.** A napokban ejtették meg Bihar-Diószegezen a községi jegyzőválasztást. Közfelkiáltással *Nagy István* bályoki segédjegyzőt választották meg.

* **A paradicsom.** Barátom, az én házam valóságos paradicsom.
— Hogy-hogy?
— Az én nevem Ádám, a feleségem Éva, az anyósom a kigyó.

* **Öngyilkosság akadályokkal.** Hogy mi vitte rá *Stein Herman* cipész segédét azon gondolatra, hogy öngyilkos legyen, az még idáig titok, s valószínűleg az is marad. Tény azonban az, hogy a fiatal ember megunva a mesterségét, ott hagyta a gazdáját s tegnap kiment a felső vasuti hidhoz s ott egy fára felakasztotta magát. A kötél csak — spárga volt s így elszakadt, *Stein* pedig a hullámokba esett. *Stein* azt hitte, hogy megleli a halált, azonban csalódott. Halász *Miklós* — igazi halász — egy csolnokon épen arra járt s kifogta a szerencsétlent, akinek a meghülésén kívül más baja nem lett.

* **A megcsipett tolvaj.** *Szakács István* gyantái lakos tegnap éjjel betört a régi real iskola pinczejében és onnan egy zsák holmit összeszedve megszökött. A rendőrség idejkorán észre vette s a jeles ifjút letartóztatta.

* **1144.** *Luccheni*, a megátalkodott, gonosz anarkista most már semmi egyéb, csak egy szám: 1144. Ez nem is lesz többé más, mint egy eleven szám, az 1144-es, a ki a genfi Évêche-börtönben a C. 95. számú cellában van elevenen eltemetve. Hétfőn vitték át *Luccheni* abba a börtönbe, hol örök rabságát tölteni fogja. Este 10 óra és 40 perczkor *Lafond* igazgató belépett *Luccheni* cellájába. A gyilkos édesen aludt. Az igazgató fölébresztette. Ő csendőrvé vette közre és elől két lámpavívővel megindult a menet. A kis csapat először a fogház udvarán át az igazságügyi palota lépcsőházába, onnan pedig a nagy udvaron keresztül a *Bourg-de-Tour*-térre ment. Gyorsan mentek át a teljesen elhagyott téren és néhány percz múlva az Évêche-fogház kapuja elé értek. *Luccheni* megállt, sóvár, kutató szemekkel mérte végig az utcát, aztán vállát vonogatva, belépett a fegyház előcsarnokába. Ezzel örökre elbucszott *Genf* városától. . . *Perrin* igazgató már várt rá és a B) osztályba vezettette. Ott rögtön levetkőztették és ráadták a rabruhát és bevezették a C. 95. számú cellába. *Luccheni* rögtön megkezdte a hathavi magánzárka büntetést. Az 1144-es számon kívül cellájában száma is rajta van zubbonyán, azonkívül minden egyes ruhadarabja az élethossziglan elítéltek jelével: széles fekete csikkal van ellátva.

* **Mikor még hire sem volt.** Második házasságra kelvén egy asszony, szokás szerint tanításra ment a paphoz. Azonban a tizparancsolatot elmondani nem tudá. A pap esudálkozva kérdé: »Hogy mehetél te először is férjhez, mikor még a tizparancsolatot sem tudod? — »Jaj kérem — mondotta az asszony, — mikor én először férjhez mentem, még akkor hire sem volt a tizparancsolatnak.«

* **Zongora raktár Nagyváradon.** A zenekedvelők tegnapi hangversenyén a zeneértők általános dicsérettel nyilatkoztak arról a kitűnő zongoráról, melyen *Várady* játszott. A pompás hangszer *Thék* Endre fővárosi gyárában készült s a gyár nagyváradai raktárából (*Széchenyi* szálloda épülete) való. Csak örvendeni tudunk, hogy nagy iparunk ilyen versenyképes iparteleppel gazdagodott.

* **A sorsolás eredménye.** A *Belle* Mária által kisorsolt 12 személyre való himzett asztal-neműt *Orenics* Lajosné nyerte Lajos névvel.

A költő.

— Végtárgyalás. —

Elnök: Mi a neve?

Vádlott: *Harczy Péter*.

E: Foglalkozása?

V: Költő vagyok!

E: Költő? — És ilyen piszkos rongyokban, — ilyen külsővel? — — és milyen költő?

V: A Váci-utcában kérem, — ott vagyok költő?

E: . . . Ön súlyos testisértéssel van vádolva, — mondja el a tényállást röviden, az igazsághoz hiven!

V: A Váci-utcában egy butorozott szobában lakik két magánhivatalnok, mind a kettő nagyon álmos; ezek fogadtak meg engem költőnek. Az egyik ilyen föltételek mellett:

Minden reggel 5 órakor az ágyához kell mennem s ott jól megráznom; ha nem ébred, egy kanecso vízzel végig önthetem; s ha akkor sem ébred, kiteszem a vízvezeték alá s teljes erővel megeresztem a vezeték csapját. Ez ugy látszik a hidegvizgyógyintézet magánhivatalnoka lehetett.

E: Ne kedélyeskedjék, csak maradjon szorosan a tárgynál.

V: A másik pedig ilyen föltételeket szabott: 1) Megrázom; ha nem ébred 2) pofon vágom; ha akkor sem ébred 3) kiviszem az ágyból s a padlóhoz vágom. Ez pedig valamelyik sport-egylet magánhivatalnoka volt!

E: Ezért a kedélyeskedésért rendreutasítom! Tovább!

V: Én a szerződés megkötése után másnap reggel kötelességemhez hiven elmentem feladatomat teljesíteni. A hidegvizgyógyintézet magán hivatalnoka már nem volt az ágyban. Oda mentem tehát a másikhoz s ugy megráztam, hogy az ágy összeomlott alatta. Semmi hatás! Erre pofon ütöttem, mire ő teljes erővel hasbarugott, hogy a másik ágy alá estem. Mire föltápázkodtam, — ő már megint aludt. Erre kivettem az ágyból és ugy a padlóhoz vágtam, hogy a fél lába kifeszamodott. Ekkor vettem észre, hogy hiven teljesítettem feladatomat csak — a ház-számot tévesztettem el.

E: Ezen enyhítő körülmény figyelembe vételével önt a vád alól felmentem! . . .

Váradhelyi.

IRODALOM.

»*Szent Gellért*« ifjusági hitszónoklati folyóirat *Mázy* Engelbert dr., *Szinek* Izidor dr. szerkesztésében 4. füzeté a következő változatos tartalommal jelent meg: I. *Advent II. vasárnapjára*. Az Istenben vetett bizalom mivolta és boldogító hatása. *Mann* Honór, győr-szentiváni lelkészétől. — 2. *Szűz Mária szeplőtelen fogantatásának ünnepére*. Az isteni kegyelem nagy jószágáról. *Fludorovics* Zsigmond. lévai főgymnasiumi tanártól. — 3. *Advent III. vasárnapjára*. Az Úr szava. *Pallos* Kajetán pannonhalmi számvevőtől 4. *Advent IV. vasárnapjára*. Homolia. *Ross* Mór, lázii lelkészétől. — 5. *Katechetikai beszédek az advent négy vasárnapjára*: II. A hiszekegy első cikkelyéből *Öcsényi* Anzelm dr., pannonhalmi theologiai tanártól. 6. III. A hiszekegy második és nyolczadik cikkelyéből. Ugyanattól. — 8. *Apologetikus beszéd*: A hittitkokról. II. A hittitok isteni eredetre enged következtetni. *Saly* Brúnó győri főgymnasiumi tanártól. — 9. *Apologetikus beszéd*: Isten a világ fentartója. Ugyanattól. Előfizethetni *Pannonhalmán* (u. p. Győr-Szent-Márton) a szerkesztőségben évi 4 forinttal.

Rajongás. *Dura* Márton fővárosi író *Rajongás* cím alatt újabb verskötetet ad ki, mely a karácsonyi piacra fog megjelenni. Előfizelési felhívásában a verskötet tartalmát a következőleg jellemzi: Az Isten, a szabadság, egyenlőség, testvériség, a haza, a vallás, a szerelem, a munka és az embertárs szeretete lelkesített. Rajongással sze-

rettem és szeretem mindenha ezeket a szentségeket, rajongással énekelem meg s azért *rajongás* lesz a ezime. Könyve 10 ivnyi tartalommal a folyó év végén jelenik meg. Előfizetési ára 2 korona, disz kötésben 4 korona. Az előfizetések a szerző nevére (V., Erzsébet-tért 2) küldendők. Gyűjtőiek 10 előfizető után kötött tiszteletpéldányt ad és a megrendelt könyvet bérmentve küldi.

— **A Jó Pásztor** hitszónoklati folyóirat új évfolyamának első száma a következő bős tartalommal jelent meg: Advent I. vas. *Sipos* Ágostól. — Sz. András nap. *Kováts* Lajostól. Advent II. vas. *Molnár* Rudoltól. — Sz. Miklós nap *Totola* Lajostól. — Szeplőtelen fogantatásra. T. *Pelikán* Krizsótól. — Úrjövét III. vasárnap *Sipos* Ágostontól. — Úrjövét IV. vasárnap. *Epölyi* Ferencztől. — Karácsony ünnepére F. *Kováts* Lajostól. — Karácsony ünnepére. T. *Pelikán* Kr. — Szt. István protom. napj. *Totola* Lajostól. — Adventi szt. tanítások. Négy szt.-tanítás. — *Németh* Gellértől. — Az első füzetet mutatványul szívesen megküldi a szerkesztőség. A többi füzeteket csakis pénzbeli megrendelésre. Előfizethetni egész évre 4 frttal, fél évre 2 frttal. Megrendelhető *Budapest* VII. ker. Csömöri ut 32 szám alatt. Szíves pártolásra ajánljuk!

EGYESÜLETEK.

Jóváhagyott alapszabályok. A belügyminiszter jóváhagyta a nagyszalontai izraelita nőegylet módosított alapszabályait.

ZENE és MŰVESZET.

A nagyváradai zenekedvelők egyesületének hangversenye.

Ritkán akad a váradai ember olyan hangversenyre, melyre a közönség kizárólag azért megy, hogy zenét hallgasson. Tegnap este egy ilyen kivételes szerencsében részesültek azok, kiket zenei élvezet után való vágyuk odavonzott a «Kereskedelmi Csarnok» disztermébe. S hála Istennek, szép számmal voltak.

Azon kell kezdenem a dolgot, hogy a mi derék filharmónikus egyeletünk valóban okos dolgot cselekedett, mikor nyilvános fellépésének színterül a «Kereskedelmi Csarnok» disztermét választotta. Sokat tesz az impresszió ugy a szereplő, mint a közönségnél s hozzá még a kitünő attustika, melylyel a terem dicsekedhetik, a legalkalmasabb concert-helyiséggé avatják azt.

Nem szükséges dicsőítő himnuszokat zengeni a zenekedvelők művészi előadásáról, a zenekar hordképességéről. Aki eljár hangversenyekre az ugy is ismeri őket s méltányolni tudja teljes értékében ugy tudásukat, mint a zene ügyének szolgálatában kifejtett buzgalmat.

Tegnap fellépésével igazolta az egyesület, hogy életképes, Nagyvárad szellemi életében fontos tényező.

Az est egyik érdekessége volt a tárogatónak, — ennek a speciális magyar fúvó hangszernek — bemutatása. E hangszert elég egyszer hallani, hogy tönkre tegye azt a fogalmat, melyet az ember magának e hangszerről alkotott amaz ismert vessorok után:

»Tárogató harsan, tenger nép az utczán«.

Biz ez nem harsan! Inkább sir, kesereg mint az az egész korszak, melynek dalaihoz hozzáillik. Hangja keveréke az oboe, klarinett és fuvola hangszínezetének. Kényes hangszer kevésbé hajlékony hanggal, meglehetősen indiszkrét, mert szeret akkor és oly hangokra is megszólalni a mikor és a milyen nem kellene; de Vomácska karnagy becsületet szerzett neki.

Kimagasló mozzanata volt a concertnek Váradai Antal nagy kaliberű, s sok zenei intelligentiára valló zongorajátéka.

De a műsor piéce de resistance-a a 3. pont volt, melyen ott volt olvasható Dvoráknak a kamara zene e nagy mesterének neve ezen enigmatikus compositio czimnel: »Dumky.« Hogy mit jelent e szó, azt hiszem kevesen tudják; pedig nem ártott volna elárulni a programmon ennek értelmét; legalább nem lett volna az ember kénytelen végig nyargalni képzeletében az ugynevezett »zenei phantó-

mok-on, a »színes hallás« e szeszélyes produktumain, melyekről tudvalevőleg Ch. Ruths egész kötetre menő érdekes könyvet irt. E számot az előadó művészek: Schnerovszky, Szmazenka és Vomácska oly finomsággal interpretálták, hogy ennél tökéletesebbet kívánni sem lehet.

Dr. Sz.

MULATSÁG.

Gyerekek!

Hallgasson már el egy pillanatra piczi szatok, mert nekem is volna hozzátok egy kis beszédem.

— Te Gyurka ne huzgáld a Mimi haját! Na ne sirj Mimike, nem fog már bántani az a rossz Gyuri. Ferkó ülj ide mellém szaporán! Csend! Pizst!

Na hát most már kezdem:

A nagyváradai Pósa bácsik és gyönyörű szép bájos nénik összejönnek ma délután a Fekete Sas nagytermébe a ti kedvetekért és egész délután fognak titeket ott mulattatni.

Micsoda dolgok fognak ott végbe menni! Ti olyat nem láttatok. Kis fiuk és kis leányok apró csengő-bongó versikéket fognak elmondani, de nem olyan szégyellősen mint ti. Nem ám! Hanem bátran, emelt fővel. Bizony tanulhattok tőlük verset elmondani.

Majd azután a Pósa bácsik lépkednek elő gyönyörű szép versekkel, amilyet még ti nem hallottatok, de nem is álmodtatok soha. Lesz ott szó a madarak hangversenyéről, a kovászbaesett kis egérkéről, a garabonciás diákról stb. Mind el tudnám mondani most a meséit, de csak gyertek el.

Aztán meg az a sok ének! Hivjátok el a papát meg a mamát, a nénikéteket meg okvetlenül.

Hogy mi minden lesz ott, ime töviről hegyire leírom:

A Mese-Világ 1898 november 27-én, vasárnap délután fél 3 órakor a Fekete Sas nagy termében jótékonyczásra rendezendő mese-matinénak.

műsora:

1. Prolog. Irtá: *Gara* Ákos, szavalja: *Krasznai* Elza kisasszony.
2. Madarak hangversenye. Irtá és felolvassa: *Sas* Ede.
3. A kis egér (Mese.) Irtá: *Szathmáry* Zoltán. Felolvassa: *Szombathy* Katinka kisasszony.
4. A hetedik gyerek. (Mese.) Irtá és felolvassa: *Marlon* Manó.
5. A garabonciás diák. Irtá és felolvassa: *Nagy* Endre.
6. Fohász. Zenéjét szerzette: *Moyzes* Miklós. Előadják: *Kotaushek* Julia, *Szombathy* Katinka, *Lőrincz* Riza, *Zettner* Irén, *Tóth* Juliska, *Rihari* Margit, *Gossler* Irma és *Dekker* Irén kisasszonyok. Zongorán kíséri: *Moyzes* Miklós.
7. Tréfás versek. Irtá és felolvassa: *Papp* János.
8. Nagypó karosszéke. (Mese.) Irtá: *Mari néni*. Felolvassa: *Gara* Ákos. — Gyermekversek. Irtá és felolvassa: *Gara* Ákos.

A műsor egyes számai előtt a bejelentő versikéket sorrendben a következő gyermekek szavalják: *Rendes* Etuka, *Löwy* Ferkó, *Kalivoda* Pannika, *Kepes* Laczika, *Rácz* Rózsika, *Aczél* Ferike, *Csala* Gusztika, *Leipnik* Irénke és *Bajor* Bandika.

A matinéra szóló belépőjegyek ára. Felöltötteknek I—IV. sorban 2 korona, a többi sorban 1 korona, gyermekeknek 30 kr, karzat 30 kr. Jegyek a nagyobb kereskedésekben mindennütt kaphatók, a matiné idején pedig a pénztárnál. A matiné pontban fél 3 órakor veszi kezdetét.

Amit a nénikétekről mondtam — el ne felejtsetek.

Fodrász-kolon. A fodrász-kolon rendezőse felkért bennünket annak közlésére, hogy a fodrászok negyedik kolon-estélye ma, vasárnap este okvetlen meg fog tartatni a Zöldfa nagytermében.

Igazságszolgáltatás.

A sár- és kavics ügye a Kúrián.

— Jóváhagyott táblai végzés. —

Körülbelül egy év előtt került felszínre a sár- és kavics szállításnál elkövetett csalás ügye.

Nagyvárad város polgármestere: dr. *Bulyovszky* József vette legelőbb kezébe az ügyet s még élénk emlékezetünkben van az a szigorú, erélyes hangú jelentés, melyet a polgármesteri havi jelentés kapcsán terjesztett a közgyűlés elé.

Azután a törvényszék vizsgálóbírósi-gánál megindult az ügy tisztázása. Hosszu hónapokig folyt a vizsgálat, míg a nagyvárad kir. törvényszék meghozta vád alá helyező végzését. E szerint a törvényszék vád alá helyezte *Csepely* Zsigmond utkaparót, *Deák* József utmestert, továbbá *Munk* Jakab vállalkozót, *Busch* Dávid városi főmérnököt és *Beszédits* János városi mérnököt. — *Csepely* Zsigmond és *Deák* József vizsgálati fogságba helyezettek már előzetesen.

A nagyvárad kir. ítélőtábla ez évi június hó közepe táján foglalkozott az ügygyel s a törvényszék határozatát lényegesen megváltoztatta. *Busch* Dávid főmérnököt és *Beszédits* János mérnököt a vád alól felmentette, míg a többiekre nézve a vádat fenntartotta. *Csepely* és *Deák* vizsgálati fogságát azonban megszüntette s azok rögtön szabadlábra helyezettek.

Felebbezés folytán a dolog a kir. kuria elé került, amely a napokban döntött a vád alá helyezés kérdésében. A kir. Kúria teljesen helyben hagyta a kir. Tábla határozatát. E szerint *Csepely* Zsigmond, *Deák* József és *Munk* Jakab vád alá helyezettek, míg *Busch* Dávid és *Beszédits* János mérnökök a vád alól felmentettek.

A törvényszék közelebb kitüzi a nagyérdékü ügyben a végtárgyalást.

A sári bíróválasztás. Két év előtt, decz 17-én Sárótt bíróválasztás volt, a melynél két választót agyonlőttek, egyet pedig súlyosan megsebesítettek a csendőrök. A vérengzést az okozta, hogy a szolgabíró nem akarta azt jelölni, akit a nép kiskörmelt a bírói állásra. A vérengzésnek ma volt az utójátéka, a mennyiben 22 sári parasztot vád alá helyeztek hatóság ellen való erőszak miatt. Ezek ellen ma tartotta a tárgyalást Verebélyi Ignác bíró elnöklése mellett a pestvidéki törvényszék. A vádat Horváth János ügyész, a védelmet Polónyi Géza képviseli Egész délelőtt a tanukihallgatások folytak. Legelőször a csendőröket hallgatták ki. Ezek vallják, hogy 1896 decz. 17-én odarendelték őket a választás színhelyére s éppen akkor jöttek ki a kijelölő-bizottság tagjai a gyűlésteremből. A künn ácsorgó nép erre nagy zajjal berontott a választás termébe és ők kénytelenek voltak a rend megóvása érdekében fellépni. Azt nem tudják, hogy a parasztok mit beszéltek, mert tótul nem tudnak, de azt hiszik, a beszédjük fenyegetést tartalmazott a szolgabíró ellen, akiről azt mondták, hogy nem akarja az ő jelöljüket, *Kosztolányi* Jánost a jelölésbe felvenni. Halász szolgabíró három jelölést tett. Jelölte a volt bírót, aztán még két községi embert. A tárgyalást délután folytatták.

Meglőtte a fiát. Ez év januárjának a végén történt Mező-Telegden, hogy *Gergely* István gazdánál ott volt az unokaöccse *Gergely* András. *Gergely* István ki akart menni vadászni s ezért hazaküldte a fiút, hogy hozza

el neki az apja revolverét. A fiu haza is ment s kivette a revolvert s azt átakarta vinni a nagybátyjának. Az anya azonban így szólt hozzá:

— Ne vidd fiam, úgy is rossz, apád sem tudott már vele lőni.

Ezen szavak után kivette a fiu kezéből a revolvert s azt elsütöni próbálta.

Ez sikerült is a golyó a fiu vállába ment s ott bent is maradt.

Ezért aztán az anya Gergely Jánosné a vádlottak padjára került s tegnap ítélkeztek felette.

A tárgyaláson ezután kisült, hogy a fiu sebe igen jelentéktelen volt, úgy hogy az nyolcz napon belül begyógyult s mivel a fiu az anyja büntetését nem kérte, így pedig csak magán vádra üldözendő, az ügyész a vádat visszavonta, mire a törvényszék Gergely Jánosnét felmentette.

A rákospalotai tanító. Megirtuk annak idején, hogy Laszip János, rákospalotai protestáns tanító mily embertelen módon fenytette meg a gondozására bízott gyermekeket. Tüzes vassal és más kegyetlen kínzásokkal büntette a kissé rakoncátlanabb növendékeket. A dolog 1895-ben tudódott, mikor két odaváló gazdaember, Szenogrady Sándor és Dudás András panaszra mentek az egyházi hatósághoz, hogy fiukat Laszip tanító tüzes vassal súlyosan megsebesítette. A vizsgálat a tanítónak egy másik szörnyű kedvtelését is kiderítette, a boszorkánytánczot, ami abban állott, hogy a tanító parancsára az iskola legerősebb tanulója addig verte a földhöz a gyermeket, míg a szegényeknek térdükön serkent ki a vér. Az egyházi hatóság e brutalitások hírére azonnal elmozdította a tanítót, a pestvidéki törvényszék pedig súlyos testi sértésért vonta őt felelőségre.

A néhány hónappal ezelőtt megtartott első tárgyaláson Laszip tagadta a cselekményt, s a parasztnak boszujának tulajdonította a följelentést.

A törvényszék a vádlott beszámíthatóságára nézve megkérdezte Moravcsik Ernő dr. és Szikszay Ferencz orvosszakértők és Szabó Ferencz dr. rákospalotai orvos véleményét. Mint-hogy a vélemények eltérők voltak, a törvényszék abban állapodott meg, hogy az iratokat az igazságügyi orvosi tanács elé terjeszti. Ez meg is történt, a tanács véleménye leérkezett már s a pestvidéki kir. törvényszék tegnap délelőtt folytatta a multkor félbemaradt végtárgyalást.

A tárgyalást Bánó József elnök vezette, az ügyészség képviselőjében Nagy Géza dr. jelent meg. Védő volt Visontai Soma dr. a panaszosok ügyvédje pedig Német Béla dr. a ki Eötvös Károlyt helyettesítette.

Elnök az ülés megnyitása után felolvastatta a multkor tárgyalás jegyzőkönyvét, a melyben a vádlók Stenogrady Sándor, Dudás András és ezeknek feleségeiknek és a két sértett kis gyermeknek Stenogrady Józsefnek és Dudás Andrásnak vallomásai foglaltatnak. A jegyzőkönyv szerint a vádlott tanító tagadja tettét és a beidézett tanuk egyrésze a tanító cselekményét nem tartja lehetőnek, a másik része pedig Laszip ellen vall. Meghallgatják Moravcsik Ernő dr. és Szikszay Ferencz orvosszakértők és Szabó Ferencz rákospalotai orvosnak a jegyzőkönyvbe foglalt véleményét s azután az elnök felolvassa az igazságügyi orvosi tanács véleményét. Az igazságügyi tanács arra a kérdésre a törvényszéknek, hogy a kis Stenogrady József égési sebe tényleg égéstől származik-e, azt feleli, hogy a fiu nyakán levő bőrhegedés roncsolásnak következménye, de lehet égéstől származó. forró viznek következménye is, sőt az sincs kizárva, hogy a karbunkulus maradványa. A valószínűség mégis a mellett szól hogy égéstől származik a seb az orvosi tanács véleménye szerint husz napon tul gyógyult.

Ezzel a bizonyítási eljárást befejezték s a a vád- és védbeszédre került a sor.

(A tárgyalás folyik.)

REGÉNY-CSARNOK.

SZERESS ÖRÖKKÉ.

Irtá: Buchanan Róbert.

Angolból fordította: Dr. N. Gy. 3.

Szünet állott be. A fa-kakukk heves erőlködéssel akart kirgani s jelteni, hogy hat óra van, de az egész eredmény az óraház erős rázkódása és egy haldóló zörgés volt.

Amos a padlóra szögezte szeméit, Lambe sötétben, kicsinylőleg tekintett rá.

— No hát várjon egy kicsit — mondá Lambe végre — választást engedek kegyelmednek.

Amos még hirtelenebbül ijedt föl mint az elébb, idegesen Márhára tekintett, de nem szólt.

— Mi volt az édes atyám? — kérdé a leány.

— Semmi, semmi, — válaszolt az öreg, — alig találva szót. Hagyj magunkra gyermekem. Hadd beszéljek egyedül ezzel az urral.

Az atya és leány tekintete találkozott s a hallgatag megegyezéshez képest Márho, a ki már megszokta az engedelmisséget, nyugodtan ki ment a szobából. Ismét szünet állott be, melyet végre Lambe szakított meg.

— Nos rendben vagyunk?

— Nem uram, válaszolá Amos, szokatlan határozottsággal. Gondolkoztam fölötte, de nem lehet.

A durva ajkak összeszorultak; a nagy szemöldök még beljebb húzódtak.

— Miért nem?

— Ne beszéljünk róla uram. Lehetetlen az.

— Parr Amos, — mondá Lambe, — az asztal egy szegletére ülve s vállát vonogatva, kegyelmed elfelejti, hogy ki vagyok én?

— Nem uram, nem felejttem.

— Én Lambe gazda vagyok, a Lambe pusztáról, embernek, asszonyoknak, jószágnak ura 12 mértföldnyire. Sohase felejtök, se meg nem bocsájtok. Egy szavammal fölemelhetek vagy megronthatok egy olyan embert mint kegyelmed. Tudja kend ezt?

— Tudom, uram.

— És ha én, Lambe gazda, azt mondom kendnek, a szegénynek, a koldusnak, Parr Amosnak, akit kezemben tartok, — add nekem a lányodat, hadd veszem el, — kend azt megtagadja?

— Kénytelen vagyok vele, — felelt Amos szilárdan, föltekintve s szembenézve vele.

— Kutya! — kiáltá Lambe, elvörösödve a dühtől, végigvágva ostorával az öreg arcán.

A jég megtörtött; Parr Amosnak visszatért a bátorsága. Annyira összeszedte magát, hogy egy csipetnyi képzelt tubákot vitt orrához.

— Legyen okos, uram, — mondá halk hangon — Mabel nem leányom, ámbár, Isten látja, hogy úgy szeretem, mint a magamét, mióta Reilly Antal karjaimba tette, mint esztendő kis csecsemőt. De nem ellenőrizhetem vágyait, akarátát.

— Beszélte-e vele legalább erről? — kérdé Lambe komoran.

— Nem uram, de tudom . . .

— Kend tudja? — kiáltott közbe Lambe vad vigorgással, hadd beszéljek a lánnyal magam. Itthon van? s a nélkül, hogy megvárta volna a választ, fennhéjázó indulattal vágott az asztalra: Hó! ide, be!

Parr Amos éppen tiltakozni akart némi méltatlankodással, vagy esetleg letagadni a kérdéses személy jelenlétét, de abban a pillanatban egy kiáltás hallatszott fejük felett:

— Atyám! hittál?

Lambe hirtelen sarkon fordulva, megpillantotta a kit keresett, a mint éppen lejött a falépcsőn, a mely a ház felső részéből vezetett ide. Kis kézi gyertyát hozott magával s föl-emelte azt, mikor lenézett.

Csaknem kísérteties halaványságu arc volt, oly aranyhaj keretében, a minőről csak német holdvilágos poéta álmodhatik: nagy, értelmes, mély szürke szemekkel, széles szemöldökök alatt, keskeny piros szájjal, nem nagyon nagy, de kerek és elhatározottságra, öntudatosságra valló által. Alakja könnyed, magas, csaknem gyöngy; keze, lába tökéletes, melle szép, teljes. A tizennyolcz évesnek látszó leány ép

úgy volt öltözve, mint Mártha, otthon készült ruhában, minthogy ép oly körülmények közt nőtt fel, a tengerpart mellett. De az a sós levegő, a mely megpirította és barnította Márhát, egy csöpp pirosságot nem vont a másik leány arczára, a mely mély, kedves halványságát minden időszakban megtartotta s ennek dacára a tökéletes egészség erejét és üdeségét is. (Folyt. köv.)

Közönség köre.

Köszönet-nyilvánítás.

Mindazon rokonok, ismerősök és jóbarátok, kik felejtethetetlen nőm illetve leányunk Sichert Edéné szül: Nozáky Róza temetésén jelenlétükkel fájdalomukat csilapítani igyekeztek, fogadják ez uton is hálás köszönetünk nyilvánítását.

Sichert Ede.

A Nozáky-család.

TAVIRATOK.

A király Bécsben.

Budapest, nov. 26. (Saj. tud. táv.) A király ma este fél kilenczkor Gödöllőről Bécsbe s innen Schönbrunba utazott.

Wolf levele hamis.

Bécs, november 26. (Saj. tud. táv.) Wolf Károly osztrák képviselő Fejérváry Géza br. honvédelmi miniszternek kijelentette, hogy a neve alatt hozzáérkezett levél nem t ő l e v a l ó.

Plagizált bohózat.

Budapest, nov. 26. (Saját tud. táv.) A »Magyarország« irja, hogy Gyulai Farkas egyetemi tanár nagy sikert aratott a kolozsvári »Nemzeti Színház«-ban »Uraságod idegen?« czimű bohózatának premierjén. Koszorut is kapott ekkor a szerző. Most azonban kiderült, hogy az egész darab plagium s egy világhírű német bohózatnak szövszerinti fordítása.

A franciaországi események.

Páris, nov. 26. A »Petit Republique« és a »Lanterno« tudni véli, hogy Schwartzkoppen volt német katonai attaché azt akarja, hogy Picquart ügyében ítélő haditörvényszék elé idézzék, hogy hivatalosan kijelenthesse, hogy a petitbleu autentikus és ő maga irta Esterháznak.

A »Siécle«-ben Reinach József arra figyelmeztet, hogy a bordereaut 1894-ben nem vehette át Henry alezredes, amint ő állította, mert Henry abban az időben sem főnöke sem főnökhelyettese nem volt a tudósító irodának. A bordereaut Sandherr ezredes vagy más tiszt vette át. (Magy. Táv. Ir.)

A császár-jubileum

Bécs, nov. 26. (Saját tud. táv.) Ő felsége holnap, vasárnap reggel 5 óra 40 perczkor érkezik Gödöllőről Bécsbe az államvasutársaság udvari különvonatán. Ő felségével együtt érkezik Bécsbe Gizella bajor hercegnő. A király Gizella hercegnővel a pályaudvarról a schönbrunni kastélyba hajtat. Csütörtökön, december 1-én, az uralkodó Wallseeba utazik, a

hol legszűkebb családi körben megüli trónralépésének évfordulóját. Htr szerint a király 8—10 nabig szándékozik Wallseeban maradni Ferencz Salvator főherczeg családjánál. Ő felsége jubileuma alkalmából értesülésünk szerint máris temérdek gratuláció érkezett az illetékes udvari hivatalokhoz, különösen irodalmi művek és feliratok alakjában. A jubileum alkalmából december 2-án délelőtt 10 órakor ünnepi Te Deum lesz az Augustinus-templomban. A Szent-István-templomban ugyanaznap délelőtt 11 órakor lesz a nagymise, a melyet Gruscha baboros herczegérek fog celebrálni.

A lippei kérdés.

München, nov. 26. A »Münchener Allg. Zeitung« jelenti, hogy Vilmos császárnak Luitpold régens-herczeggel és a württembergi királylyal való tanácskozása során a lippei kérdésre nézve is meg egyezés jött létre, még pedig oly értelemben, hogy ebben a kérdésben is a nagy nemzeti szempontoknak kell érvényesülniök az apró divergenciákkal szemben. (Magy Táv. Ir.)

KÖZGAZDASÁG.

Köztisztviselők fogyasztási szövetkezete.

A nagyvárad köztisztviselők még a nyár folyamán indítottak meg egy mozgalmat, melynek célja volt egy fogyasztási szövetkezet létesítése által a tisztviselők anyagi helyzetén segíteni. A kibocsátott felhívás külön hangsúlyozta, hogy a megalakítandó szövetkezet külön áruházat fog létesíteni, melyből a szövetkezet tagjai háztartási cikkeiket igen jutányos áron szerezhetik be.

Ez utóbbi kitétele a felhívásnak talán felesleges, mert aki ismeri a fogyasztási szövetkezetek célját s áldásos működését, azok bizonyára tisztában vannak azzal is, hogy fogyasztási szövetkezet másképp, mint külön áruházakkal — nem létesülhet.

Hisz a fogyasztási szövetkezeteknek éppúgy meg kell állni helyüket világ anyag forgalmában, mint bármely más kereskedőnek, ha tagjai olesó bevásárlási igényeinek kielégítésére törekszik. Segítik ők ebben kétségkívül tagjainak erős összetartása a cél érdekében a kellő szervezet, rendelkezésre álló eszközök.

Ilyen arányzattal indult meg a nagyvárad köztisztviselők fogyasztási szövetkezetnek létesítési előmunkálata is — sajnos azonban, hogy jelenleg nem követi ezt az irányzatot.

Mint értesülünk ugyanis, a nagyvárad köztisztviselők fogyasztási szövetkezete oly képen nyer létet, hogy egyes nagyvárad kereskedőnél a szövetkezeti tagok részére percentszerű áruszállítást eszközöl ki.

Röviden szólva: ezzel legtávolabbról sem lesz elérve a kitűzött cél.

A mai alakuló gyűlésnek mindenesetre változtatni kell ezen a terven, még pedig az által, hogy egy tipikus fogyasztási szövetkezetet alkot s nem egy szállítási vállalatot.

A kötelező állami biztosítások. Gyöngyös város törvényhatósága terjedelmes, alapos munkálatról tanuskodó felterjesztést intézett a földmívelésügyi miniszterhez a következő állami biztosítás behozatala tárgyában. A felterjesztésben, — melyet Biharmegyéhez is megküldött pártolási végett, — részletesen foglalkozik a kötelező biztosítás szükségével s különösen kiemeli a jégverést, mely a filloxera által elpusztított szőlők felújítását gátolja.

A fogyasztási szövetkezet közgyűlése. A tisztviselők fogyasztási szövetkezete ma, vasárnap d. e. 10 órakor tartja közgyűlését a vármegyeház kistermében. A szíves érdeklődők, késetnek minél nagyobb számban megjelenni.

Az országos hitelszövetkezetek. Horváth János dr, iparhatósági biztos, ma Szegeden, az összes szegedi iparosok előtt nagyérdékű előadást tartott az új ipari hitelszövetkezetekről. A gyűlésről táviratilag értesülünk — lelkes éljenzések közt kimondta, hogy Szegeden megalakítja az ország első ipari hitelszövetkezetét. Horváth Jánosnak köszönetet mondtak s a tiszteletére bankettet rendeztek. — Horváth János biztos Nagyváradon is tart legközelebb hasonló irányú felolvasást.

Reich Jenő s Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Határidők.

Budapest, november 26.

Buza márcziusra	—	—	—	—	9.79
Buza októberre	—	—	—	—	—
Uj tengeri	—	—	—	—	4.79
Tengeri augusztusra	—	—	—	—	—
Rozs őszre	—	—	—	—	8.52
Zab őszre	—	—	—	—	5.98

Értéktőzsde.

Budapest, november 26.

Az irányzat nyugodt.

Osztrák hitel	—	—	—	—	353.30
Magyar hitel	—	—	—	—	381.75
Allamvasut	—	—	—	—	353.40
Salgótarjáni	—	—	—	—	382.—
Wagon-kölesön	—	—	—	—	258.—
Villamos vasut	—	—	—	—	224.50
Magyar leszámítoló	—	—	—	—	353.25
Iparbank	—	—	—	—	104.25
Budapest közuti	—	—	—	—	866.50
Kereskedelmi	—	—	—	—	1011.50
Déli vasut	—	—	—	—	78.—
Rimamurányi	—	—	—	—	266.25
Magyar jelzálog	—	—	—	—	602.—

Bécs, november 26.

Az irányzat szilárd.

Osztr. hitel	—	—	—	—	351.75
Magyar hitel	—	—	—	—	380.75
Allamvasut	—	—	—	—	351.75
Birodalmi márka	—	—	—	—	58.97

Kivitalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1898. november 26-én

Magyar aranyjárdék 4%	—	—	—	—	119.75
Magyar koronajárdék	—	—	—	—	97.75
Magyar vasuti kölesön aranyban 4,00%	—	—	—	—	119.50
Magyar vasuti kölesön ezüstben 2 1/2%	—	—	—	—	100.—
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	—	—	—	—	120.—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	—	—	—	—	95.75
Italmérsi jog megváltási kötvény	—	—	—	—	100.25
Horvát-szlavón földtehermentesítési kötvény	—	—	—	—	97.—
Magyar nyereséj-sorsjegy-kölesön	—	—	—	—	158.—
Tiszabábalyoi és szegedi sorsjegyek kölesön	—	—	—	—	188.—
Osztrák járadék papírban	—	—	—	—	100.75
Osztrák járadék ezüstben	—	—	—	—	100.70
Osztrák korona járadék	—	—	—	—	120.—
Osztrák járadék aranyban	—	—	—	—	101.75
1860. Osztrák államsorsjegyek	—	—	—	—	140.—
Osztrák magyar bankrészevény	—	—	—	—	908.—
Magyar hitelbankrészevény	—	—	—	—	386.—
Osztrák hitelintézeti részevény	—	—	—	—	355.40
Osztrák-magyar államvasuti részevény	—	—	—	—	356.50
20 frankos arany (Napoleon'd'or)	—	—	—	—	95.4.—
Német birodalmi márka	—	—	—	—	58.95
London vista	—	—	—	—	120.55
Párisi vista	—	—	—	—	47.60
20 márkás arany	—	—	—	—	11.78

A szerkesztőségért felolós:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Eladó

a Ferencz József-lak-nyával szemben lévő **Sütő Péter-féle ház** igen előnyös feltételek mellett.

Értekezhetni:

Dr. KISS DÖME ügyvéd irodájában.

Eladó cserfa.

A nagyvárad i. sz. káptalani uradalom központi irodájában

I. oszt. cser tűzifa eladó.

Megrendelések ugyanott eszközölhetők.

Papp Imre,

Íőtiszt.

Eladó ház.

Nagy-pecze-utczai 231. sz. ház, előnyös feltételek mellett eladó.

Értekezhetni:

a Biharmegyei takarékpénztárnál Kossuth-utczá.

1144/1898.

Árverési hirdetés.

Alulírott kiküldött bírósági végrehajtó ezenel közhírré teszi, hogy a Nagyvárad városi kir. járásbíróságnak 1898 évi V. l. 955. számú végzésével dr. Eisler Áajos ügyvéd által képviselt Costa et Melion felperes részére, Bernstein Izidor alperes ellen 20 frt követelés és jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán, alperestől lefoglalt 424 frtra becsült ingóságokra, a fentidézett járásbírósági V. l. 955/3 számú végzésével az árverés elrendeltetvén, annak felülfoglaltatók követelése erejéig is, amennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek volna, alperes lakásán Csillagváros bányasor 3. sz. házban leendő megtartására határidőül 1898. évi november hó 28-ik napján délelőtt 11 órája tüzetik ki, mikor a bíróság lefoglalt butorok s egyéb ingóságot a legtöbbet ígérőnek készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtó követelését megelőző kielégítéséhez jogot tartanak, a meny nyiben részükre a foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéséig alulírott kiküldöttől vagy írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő hirdetésnek a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számítatik.

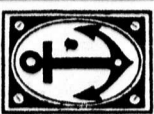
Kelt Nagyvárad, 1898. évi november hó 14. napján.

Batig Ferencz,
kir. bír. végrehajtó

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller
Liniment. Capsici comp.

Ezen híres házi szer ellenállt az idő megpróbáltatásának, mert már több mint 30 év óta megbízható, fájdalomszüntető bedörzsölésként alkalmazatik kézzerényénél, csuznál, tagszaggatásánál és meghűlésekénél és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendelétek. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakorlati Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem igazi népszerű házi-szer, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenkénti árban majdnem minden gyógyszertárban készen van: **FORAKTÁK**

Török József gyógyszerésznél Budapesten. Bevásárlás alkalmával igen óvatossá kell lenni, mert több kisebbértéki utánzat van forgalomban. Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony” védjeggyel és Richter czéggeljes névelékül mint nem valódit utasítsa vissza.
 RICHTER F. AD. és társa, cs. és kir. udvari szállító, RUDOLSTADT.

BELÉPÉSI FELHÍVÁS

a „Polgári takaré- és segélyszövetkezet”

IV-ik ÉVTÁRSULATÁBA.

A „Polgári takaré- és segélyszövetkezet” 1899. január 1-én új évtársulatot nyit, mely 156 héten át, vagyis 1901. év végeig tart. — Mindenki tetszés szerinti számban jegyezhet üzletrészeket s minden üzletrész után hetenként 10 kr (20 fillér) fizetendő. A három év eltelté után az évtársulat feloszlik s az összes jövedelem a résztvevők között felosztatik és mindenki megkapja a befizetett tőkét a felmerült haszonnal együtt.

A szövetkezet célja a takarékoságot előmozdítani és önségélyt nyújtani, a mennyiben minden tag heti betétei által önmagának tőkét gyűjt, mely a heti részletekben való befizetések dacára is a takarékpénztári kamatozásnál magasabb nyeresémet osztalékot hoz és mert minden tag az általa befizetett összeg 1/2 részét 6%-os kamattal mellet minden előleges bejelentés nélkül kölcsönkép felveheti.

Vidéki tagok belépésének és a heti fizetések bérmentes teljesítésének megkönnyítése céljából a szövetkezet a póstatakarékpénztárnál számlát nyitott.

A szövetkezetbe való belépés alkalmával üzletrészenként 5 kr beiratási díj fizetendő s egy heti részlet lefizetése után már mindenki megkapja saját nevére írt könyvecskéjét.

Szövetkezetünk jelenlegi tisztelt tagjait valamint mindazokat, kik az 1899. január 3-tól kezdődő 4-ik ciklusnak tagjai óhajtanak lenni, felkérjük, hogy a szövetkezet üzlethelyiségében (Szent-László-tér, Kovács-féle ház) **mielőbb** beiratkozni sziveskedjenek.

Nagyvárad, 1898. november hó.

A „Polgári takaré- és segélyszövetkezet” igazgatósága.

A IV-ik évtársulat befizetési napjai:

Kedd délután — — — 3-5-ig.
Szombat délután — — 3-5-ig.
 A szövetkezetnek eddig mintegy 1500 tagja van, több mint 25.000 üzletrészeszel.

KÖBÁNYAI KIRÁLY SÖRFÖZŐ

Részvény-Társaság.

Alaptőke 4.800.000 korona.

Góliát maláta-sör.

Bajor módra készült ezen legújabb sörgyártmányunk arra van hivatva, hogy az e nemű külföldi árukat kiszorítsa.

Kellemes zamata miatt kedvelt üdítő ital és gyógyhatásánál fogva a legelső orvosi szak tekintélyek melegen ajánlják, különösen dr. Korányi Frigyes és dr. Kéthy Károly egyetemi tanár urak tanusítják, hogy ezen sör sikeresen használhatóak bizonyult.

Ideg bajokban, vöröszegénységűnél, emésztési zavaroknál, gyengeségűnél maláta-sörünk kétségtelenül valódi gyógyító szer.

Árak vidékre: Nagy láda: 60 kis palaez 6 frt, betét 4 frt összesen 10 frt.

Kis láda: 30 kis palaez 3 frt, betét 2 frt, összesen 5 frt, budapesti vasúti állomásra szállítva utánvétellel.

Hónapokig eltartható.

A ládákért és palaezokért adandó 4 forint illetve 2 frt betétet, azoknak bérmentes visszatérítéséért visszaszolgáltatjuk.

Megrendeléseket elfogadják: Gyári irodánk Köbányán, városi irodánk: Budapest, VII., Kertész-utca 40. és helybeli forrástársunk:

POPPER JÓZSEF.

251 12-20

Amerikai zsebórák.

Jótállással, hogy a nickel színét nem változtatja, szerkezete pontosabb és jobb, mint a legdrágábbaké. Ára darabonként 3 forint.

Jótállás mellett, míg a készlet tart. Hozzá ezüstös óralánc 60 krajczár.

Önberetváló készülék.

Fox, valódi solingeni gyártmány, sok kiállításokon kitüntetve, gyakorlás nem kell. Megvásárlás kizárva. Tiszta és kényelmes munka. Bőrbetegségtől megment. Tartós és pénzt megtakarító. Darabja 3 forint.

A penge *** csillagos acézból és a többi részei alpacából vannak. Egy külön penge hozzá 1 forint.

Megrendelhető:

POLLÁK SÁNDOR főbizományosnál,
BUDAPEST, V. ker. Kálmán-utca 17.

Gyűjtőknek 5 db után egy-egy ingyen küldetik.

tartós fűtésre legalkalmasabb és legjutányosabb tüzelő anyag.

Meidinger és egyéb töltőkályhák fűtésére legjobb a **gáz-coaks**, mert a súlyosabb és ezáltal drágább melle coaks (Meiler Coaks) sokkal nehezebben gyűl meg.

A coaks ára nálunk **2 frt** métermázsánként.

Ha 250 kilós részletekben rendelétek meg a coaks, akkor **métermázsánként 14 kr. fuvardíjért házhoz szállítjuk** a város belterületén.

Gázfogyasztóinknak kedvezményt nyújtunk **a coaks** vásárlásánál, a mennyiben, ha egyszerre legalább **250 kilót rendelnek meg, akkor nekik fuvarbért nem számítunk.**

Nagyvárad, 1898. októberben.

Nagyvárad, légszeszgyár:
Az igazgatóság.

Köszönetnyilvánítás.

Ó Fensége Salvator Lipót főherceg udvarmesterei hivatala. Általános Asbestáru gyár. Ó eszásári és királyi Fensége Salvator Lipót főherceg rendkívül meg van elégedve az asbesttalpallal bélelt cipőkkel. Ó Fensége hosszabb gyalog kiránduláson használta e cipőket és érezte, hogy lábai nem fáradtak úgy el, mint más közönséges cipőknél. Küldök egy pár vadász-cipőt, hogy annak a mintájára készítsenek másikat asbesttalpbéléssel, ugyanannál a cipésznél s aztán köldjék ide. Hisszük, hogy e vadász-cipők ép oly jók lesznek és ép oly megfelelők, a mint megfelelők voltak a szalonzcipők.

Zágráb, 1898. július hó 8-án.

K R A H L, huszárkapitány.

Magyarország volt miniszterelnöke, a közigazgatási bíróság elnöke, a következőket írja: Tisztelt Doktor ur! Az asbestbélű cipők kitűnőnek bizonyultak, szilárdan és puhán járok; megszűnt minden lábfájásom, úgy hogy — azt hiszem — lábbajom semmi további orvoslást nem igényel. Szíves tanácsát köszöni Dánoson, 1897. évi szeptember 17-én. Tisztelő híve: **WEKERLE SANDOR.**

Nincs többé lábfájás

Óvjuk lábainkat hidegtől, nedvességtől és meghűléstől. **Sem tyukszem, sem izzdós láb, sem bőrkeményedés, sem lábdagamat, sem lábégés.** Rövid idei viselés után megkönnyebbül a járása annak, ki cipőjét **dr. Hőgyes-féle az egész világon szabaddalmazott Asbest talpbéléssel látja el.** Kettős vastagságú 1 frt 20 kr., egyszerű 60 kr., homoktalp 40 kr., gyermekeknek fele. Az Asbesttalpbélés kitűnőségét legjobban bizonyítja, hogy a cs. és kir. közös hadseregnek és a m. kir. honvédségnek eddig 22500 pár szállított. Szétküldés csakis utánvétellel, vagy a pénz előleges beküldése és külön 10 kr. frankó. Felvilágosítások és prospektusok, Köszönetnyilvánítások ingyen. Viszonteladónak megfelelő árendemény.

136 25-50

Általános Asbestáru gyár betét-társaság, Budapest, VI., Sziv-u. 18.

Polgári

menyasszonyi

kelengyét
ajánl

100 frtért LUSTIG EDE

6 drb Chiffon-ing diszitve	12.—
6 .. Háló-köntös himzéssel	10.80
6 .. Nadrág	11.40
3 .. Aisószoknya	8.80
12 .. Zsebkendő fehér vagy színes	4.—
12 pár Harisnya	6.—
2 agy Ágykészlet szépen kiállítva	14.80
6 drb Nanking-tollhuzat	5.40
6 .. Alsó-lepedő	9.60
2 .. 6-szem. garnitúra damaszt	10.80
2 .. Kávészeriték színes	6.—
12 .. Torülköző vászon	6.—
12 .. Konyharuha	2.40
12 .. Portörő különféle	3.—

o. é. forint III.

10° pénztár-kedvezm. 11.—

összeg netto frt 100

**MENYASSZONYI
KELENGYÉK**
rendelésre
100 frttól 1000 frtig.

Kivanatra mintak
az összeg előleges
beküldése után
megtétekintésul ház-
hoz küldetnek.

Vászon és fehérneműek
nagy választékban.

	III	II	I
Rumburgi vászon 1 vég	30.—	40.—	60.—
Creas s irlandi vászon 78 cm.	6.—	12.—	24.—
Creas s irlandi vászon dupla- széles lepedőnek	24.—	36.—	48.—
Asztali készletek 6 személyre	5.—	10.—	15.—
Agytakarék tricót	2.—	2.80	4.80
Torülközők vászonból tucattja	3.60	6.—	12.—
Csipke s divatfüggönyök pár	4.—	8.—	12.—
Női chiffon-, vászon- és batiszt ingek	2.—	4.—	6.—
Női chiffon-corsetta	1.40	2.80	4.—
Női chiffon alsószoknya s nadrág	1.80	3.60	4.80
Agyhuzat chiffon s vászonból ágykészlet	20.—	30.—	40.—

A fentjegyzett cikkeket legjobban ajánlom, s
drazára annak, hogy azok legelősebb szabott
árakon vannak jegyezve, azon körülménynél
fogva, hogy utazókat nem alkalmazok —
azok költségét 10% engedmény fejében a t.
vevőknek kedvezményezem.

LUSTIG EDE
BUDAPEST, Kerepesi-ut 2.

Alapított 1876. Szabott árak.

Rendelések pontosan eszközöltetnek.

Kapható lapunk kiadóhivatalában.

MINDEN SORSJEGY UTÁNFIZETÉS NÉLKÜL
MIND A 6 HUZÁSON JÁTSZIK.

UJSA GIROK SORSJÁTÉK

FONYEREMÉNY
100.000
KORONA ÉRT.

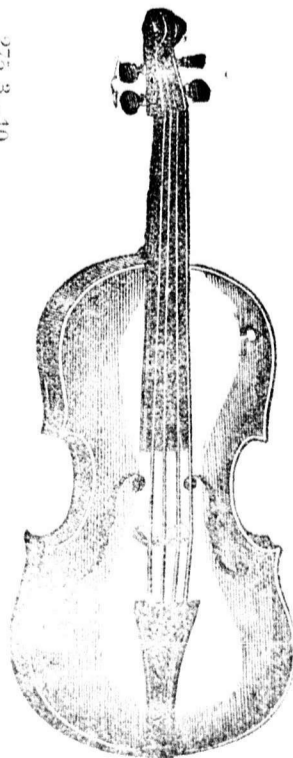
5 NYEREMÉNY 20.000 KORONA ÉRT.
AZ ÖSSZES NYEREMÉNYEKET KIVANATRA 20% LEVONÁSSAL
AVALLALAT KÉSZPÉNZBEN VISSZAVÁSÁROLJA.

EGY SORSJEGY ÁRA: 1 KORONA

Huzás már 1899. január hó 4-én.

Sorsjegyeket ajánl:

Takarékpénztár.

Stowasser János

esasz. és kir. udvari szállító, hangszergyáros.

Egyesegyedül szabadalmazott, javított **TÁROGATÓ**
feltalálója.

Budapest, II., Lánchíd-utca 5.

Hegedük 3, 4, 5, 6, 8 frtól feljebb.

Kijátszott régi mesterhegedük 20, 25, 30, 40 frtól
feljebb.

Gordonkák 8, 10, 12, 15 frtól feljebb.

Czimbalmok erőteljes csengő hanggal 25 frtól 300 frtig.

Tárogató ősi magyar hangszer.

Szárnykürtök és trombiták 14, 18 és 20 frt.

Harmonikák erős orgona hanggal 3, 4, 5, 6, 8 frtól feljebb.

Hegedü vonóval és tokkal 8 frt.

Javítások pontosan és legelősebb árban eszközöltetnek.

Zenekarok részére szükséges hangszerek előnyös fizetési feltételek
mellett a legjutányosabb árban szállítanak.

==== **Árjegyzékek ingyen és bérmentve.** =====

Harmonikákról külön árjegyzék kérendő.

A n. é. közönség kényelmére Áldás-utcai Bodegám késő éjjelig és ünneppapoknál is nyitva van, hol hideg felvágottak és italok, csemegék hasonló ár és minőségben kaphatók, mint fő üzletemben.

KÁDÁR JÁNOS

fűszer-, bor- és csemege-kereskedése

ÁSVÁNYVIZEK NAGY RAKTÁRA

Nagyváradon.

Fő-üzlet: Bémer-tér, Guttmann-ház. — Bodega és tejcsarnok: Áldás-utca.

A közeledő ünnepek alkalmából van szerencsém a mélyen tisztelt közönség szíves figyelmét felhívni dusan *felszerelt* üzletemre.

A téli időny alatt mindenkor *friss* minőségben kaphatók: *prágai sódar, góthai felvágottak, naponkiut friss bécsi és prágai virsli, debreczeni kolbász stb. Mindenemű csemege sajtok, olajos, páczolt és füstölt halak.*

☛ **Udvari sütemények, pozsonyi diós- és mákos patkók.** ☛

———— Nemes faj-almák nagyban és kicsinyben. ————

☛ **Verseczi édes mustár.** ☛ ☛ **Znaimi ugorka.** ☛

A néh. *Zeley János-féle hagyatékból megvásárolt nagyobb mennyiségű kítűnő ó-borokat igen jutányos áron bocsájtom eladásra.* — Tisztán kezelt valódi boraimért a szavatosságot elvállalom.

Van szerencsém a n. é. közönség szíves tudomására adni, hogy **a világ legjobb mosószere a „Polysulfu“ kizárólagos főraktárát** Nagyvárad és Biharmegye részére átvettem. — **A „Polysulfu“ kítűnő sikerrel használható fehéremű mosásra, gyapju, pamut, selyem, len, kender, lószőr, szalma és rongy tisztításra.** Hatása bámulatos és e mellett oly olcsó, hogy egyszeri használat után nélkülözhetetlenné válik.

Kivánatra készséggel szolgálok ingyenes próbamintával, sőt kísérletet lehet vele tenni üzletemben is. Szíves megrendeléseket kérve, vagyok kiváló tisztelettel:

TELEFON!

Kádár János.

A karácsonyi cikkek megérkeztek és azokat igen előnyösen lehet nálam beszerezni.

JANKY ANTAL utóda KISS KÁROLY

Nagyváradon, Szent László-tér.

Ajánlja: fűszer, bor, csemege, ásványviz, petroleum, lámpa és kosár áru kereskedését.

S a beállott időny alkalmából következő főbb cikkekre hívja fel a tisztelt közönség becses figyelmét: Mindeféle páczolt, füstölt, olajos és sós halak, halikra. Bozeni conservek és befőztek; külföldi és hazai sajtok, prágai és kassai sódar főzve és nyers füstölt állapotban, vegyes főlvágottak és Október 15-től kezdve naponta friss paprikás és tormás szepességi kolbászkák. Főzelékekből borsó- sárga és zöld szemes, lencse zsuzsukmentes; szárított zöldségek, különösen zöldpaszuly, cukorborsó és Julien. A legkedveltebb minőségű rumok, chinai és orosz theák, magyar és angol Theasütemények, magyar és francia pezsgők és Cognacok, kül- és belföldi borok, likörök és égetett szeszes italok megbízható pontos kiszolgálás és jutányos árak mellett. Kítűnő asztali bor 1 liter 38 és 45 kr.

Lámpák

a világhírű Ditmár R. gyárából.

Ezen lámpákkal érhető el a legjobb világítás. Raktáron tartok mindennemű asztali-, irodai-, fali- és függő lámpákat, úgy csillárokat is nagy választékban mind gyári áron.

Lámpa alkatrészek

u. m. égők, betétek, lángosztók, golyó és boriótartók, lámpacsövek, lámpagolyók és boriótók különféle kivitelben. — Valódi Ditmár-féle lámpapabelek stb. külön-külön is kaphatók e célra berendezett üzletemben.

Különös figyelmet érdemelnek és legalkalmasabb nagyobb termék és iskolahelyiségek kivilágításához a Ditmár-féle szabadalmazott

„ASTRAL“ függőlámpák

58, 104, 130 normális gyertyafényű világítással s továbbá a kítűnő szerkezetű

„FAVORIT“ irodai és asztali lámpák

21 és 35 gyertyaerősségű világítási fényvel. Üzletemben lámpák újítása, esetleg átalakítása is elvállaltatik.

PETROLEUM,

melyből mindig csak a megbízhatóbb I-ső minőségű gyártmányt tartom s a legmagasabb gyulékonyosság fokot, (tehát nem robbanó és füstölő) árusítom el. — **Császárólaj,** valódi brémai és tiszta **lámpaolaj, Parafin Stearin** és **fagygyu-gyertyák** minden minőségben.

A petroleumot — csakis a legjobbat — ólomzáros 5 literes kannákkal

előre történt megrendelésre

☛ **házhoz szállítva is** ☛

kihordatom, külön e célra berendezett kocsimmal.

Fás és utazó kosarak

minden nagyságban csinos kivitelben igen előnyös áron.

Kiváló tisztelettel:

Janky Antal utóda
Kiss Károly.